

**VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA**

**IZVJEŠĆE O RADU UREDA ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA
VLADE REPUBLIKE HRVATSKE U 2015. GODINI**

Zagreb, svibanj 2016. godine

SADRŽAJ

UVODNA NAPOMENA.....	4
1. PROVEDBA ZAKONA O RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA.....	5
1.1. Izrada i nadzor provedbe Nacionalne politike za ravnopravnost spolova.....	5
1.1.1. Izrada nove Nacionalne politike za ravnopravnost spolova, za razdoblje od 2016. do 2020. godine.....	5
1.1.2. Nadzor provedbe mjera <i>Nacionalne politike za ravnopravnost spolova, za razdoblje od 2011. do 2015. godine</i> u 2015. godini.....	6
1.2. Provedba Nacionalne politike za ravnopravnost spolova, za razdoblje od 2011. do 2015. godine iz djelokruga rada Ureda za ravnopravnost spolova u 2015. godini	8
1.2.1. Promicanje ljudskih prava žena i rodne ravnopravnosti.....	8
1.2.2. Jednake mogućnosti na tržištu rada.....	12
1.2.3. Rodno osjetljivo obrazovanje	13
1.2.4. Ravnopravnost u procesu odlučivanja u političkom i javnom životu	14
1.2.5. Uklanjanje nasilja nad ženama	16
1.2.6. Međunarodna politika i suradnja	17
1.2.7. Institucionalni mehanizmi i načini provedbe	22
1.3. Suradnja s međunarodnim organizacijama i izrada nacionalnih izvješća o ispunjavanju međunarodnih obveza u području ravnopravnosti spolova	25
1.3.1. Suradnja s međunarodnim organizacijama	25
1.3.1.1. Suradnja s Europskom komisijom	25
1.3.1.2. Suradnja s Vijećem Europe	28
1.3.1.3. Partnerstvo za jednake budućnosti	29
1.3.2. Pregled izrade nacionalnih izvješća o ispunjavanju međunarodnih obveza u području ravnopravnosti spolova	30
1.4. Promicanje znanja i svijesti o ravnopravnosti spolova: Provedba EU projekata.....	35
1.4.1. Program Zajednice za zapošljavanje i socijalnu solidarnost (PROGRESS) – „Moj glas protiv nasilja“	35
1.4.2. Twinning projekt „Potpora ravnopravnosti spolova“	40
1.4.3. Operativni programi – korištenje Europskih strukturnih i investicijskih fondova ..	41
1.4.4. Edukacija službenika koji rade na upravljanju Europskim strukturnim i investicijskim fondovima	42
1.5. Suradnja s tijelima državne uprave i drugim državnim tijelima	43

1.5.1. Pregled izvješća, priloga, očitovanja i mišljenja dostavljenih nadležnim državnim tijelima	44
1.5.2. Sudjelovanje u radu stručnih radnih tijela pri tijelima državne uprave	48
1.5.3. Ured za unutarnju reviziju Vlade RH	49
1.5.4. Zaprimanje predstavki građana/ki	50
1.6. Izdavačka djelatnost i informiranje	51
2. ADMINISTRATIVNO I FINACIJSKO POSLOVANJE UREDA ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA	53
ZAKLJUČAK	57
Kratice	60

UVODNA NAPOMENA

Izvješće o radu Ureda za ravnopravnost spolova (dalje: URS) podnosi se Vladi Republike Hrvatske sukladno članku 18., stavak 2., alineja 12. *Zakona o ravnopravnosti spolova* („Narodne novine“, broj 82/08) prema kojemu URS izvještava Vladu Republike Hrvatske (dalje: Vlada RH) svake godine o svojim aktivnostima za prethodnu godinu.

Vlada RH je na sjednici 4. studenoga 2015. godine prihvatila *Izvješće o radu Ureda za ravnopravnost spolova za 2014. godinu*. Izvješća o radu iz prethodnih godina dostupna su javnosti putem internetske stranice URS-a.

Izvješće o radu URS-a u 2015. godini (dalje: *Izvješće*) sadrži sažeti pregled provedenih aktivnosti temeljem zakonski propisanog djelokruga rada. Prema članku 18. *Zakona o ravnopravnosti spolova* (dalje: *ZORS*) URS obavlja stručne i druge poslove na način da: koordinira sve aktivnosti kojima je cilj uspostavljanje ravnopravnosti spolova, izrađuje cjeloviti sustav zaštite i promicanja ravnopravnosti spolova u RH i prati njegovu učinkovitost; odobrava tijelima i pravnim osobama iz članka 11. *ZORS-a* planove djelovanja; predlaže Vladi RH i državnim tijelima donošenje ili izmjene zakona i drugih propisa, kao i usvajanje drugih mjera; izrađuje *Nacionalnu politiku za promicanje ravnopravnosti spolova* i nadzire njezinu provedbu; provodi istraživanja, izrađuje analize i svake dvije godine Vladu RH izvještava o provedbi *Nacionalne politike*; prati usklađenost i primjenu zakona i drugih propisa koji se odnose na ravnopravnost spolova u odnosu na međunarodne dokumente; priprema nacionalna izvješća o ispunjavanju međunarodnih obveza u području ravnopravnosti spolova; surađuje s nevladinim udrugama koje su aktivne u području ravnopravnosti spolova; promiče znanje i svijest o ravnopravnosti spolova; prima predstavke stranaka o povredama odredbi *ZORS-a* i drugih propisa i prosljeđuje ih pravobranitelju/ici za ravnopravnost spolova i drugim nadležnim državnim tijelima; koordinira rad županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova i godišnje izvještava Vladu RH o svojim aktivnostima.

U 2015. godini prioriteta rada odnosili su se na provedbu *ZORS-a* i *Nacionalne politike za ravnopravnost spolova, za razdoblje od 2011. do 2015. godine* („Narodne novine“, broj 88/11) (dalje: *Nacionalna politika*) uključujući provedbu kampanje za suzbijanje nasilja nad ženama u okviru projekta „Moj glas protiv nasilja“ sufinanciranog u okviru Programa Zajednice za zapošljavanje i socijalnu solidarnost (dalje: PROGRESS) od strane Europske

komisije (dalje: EK). Prioriteti URS-a u izvještajnom razdoblju uključili su i izradu i predstavljanje nacionalnih izvješća prema međunarodnim obvezama kao i izvršavanje brojnih obveza vezanih uz sudjelovanje u radu tijela Europske unije (dalje: EU). U *Izvješću* donosimo pregled i svih drugih provedenih aktivnosti uz informaciju o administrativnom i financijskom poslovanju URS-a.

1. PROVEDBA ZAKONA O RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA

1.1. Izrada i nadzor provedbe Nacionalne politike za ravnopravnost spolova

1.1.1. Izrada nove Nacionalne politike za ravnopravnost spolova, za razdoblje od 2016. do 2020. godine

URS je temeljem članka 18. stavak 2. alineja 4. *ZORS-a* nadležan za izradu nacionalne politike za ravnopravnost spolova. S obzirom da je važeća *Nacionalna politika* na snazi do isteka 2015. godine, u prosincu je temeljem prijedloga nadležnih tijela, odlukom ravnateljice osnovana Radna skupina za izradu nacrtu prijedloga *Nacionalne politike za ravnopravnost spolova, za razdoblje 2016. – 2020. godine*. Sastav radne skupine čine, uz ravnateljicu, predstavnice Ministarstva gospodarstva, Ministarstva socijalne politike i mladih, Ministarstva poljoprivrede, Ministarstva zdravlja, Ministarstva poduzetništva i obrta, Ministarstva uprave, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstva financija, Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva rada i mirovinskoga sustava, Ministarstva pravosuđa, Ministarstva vanjskih i europskih poslova, Ministarstva kulture, Državnog zavoda za statistiku, Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina te predstavnice županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova i nevladinih udruga. Ravnateljica je na prvom održanom sastanku obavijestila članice da EK priprema novu strategiju za promicanje ravnopravnosti spolova koja će uključivati slična područja kao i dosadašnja strategija. Zatim je otvorila raspravu o budućoj strukturi i definiranju prioriteta područja nove *Nacionalne politike*. Ravnateljica je istaknula da u novi dokument ne bi trebalo uključivati mjere koje su već uključene u druge

strategije radi izbjegavanja dupliranja, čime bi se ujedno olakšalo provođenje i praćenje provedbe mjera. Na sastanku se raspravljalo i o unaprjeđenju rodne statistike, ulozi lokalnih povjerenstava za ravnopravnost spolova, obrazovanju, položaju žena u ruralnim područjima, problemu nasilja nad ženama, položaju žena u sportu i aktivnostima na međunarodnoj razini.

Na sastanku je jednoglasno prihvaćen prijedlog ravnateljice da nova *Nacionalna politika*, osim kratkog uvoda i pravne osnove, i dalje sadrži sedam kritičnih tematskih područja: 1. Promicanje ljudskih prava žena i rodne ravnopravnosti, 2. Jednake mogućnosti na tržištu rada, 3. Rodno osjetljivo obrazovanje i suzbijanje stereotipa, 4. Ravnopravnost u procesu odlučivanja u političkom i javnom životu, 5. Uklanjanje nasilja nad ženama, 6. Međunarodna politika i suradnja i 7. Osnajivanje institucionalnih mehanizama i načina provedbe.

U svrhu pripreme za sljedeći sastanak članicama Radne skupine podijeljeni su sljedeći dokumenti i materijali: *Nacionalna politika za ravnopravnost spolova, za razdoblje 2011. – 2015.*, *Strategija za ravnopravnost spolova Vijeća Europe od 2014. – 2017.* i *Zaključne primjedbe o Četvrtom i petom periodičnom izvješću za Hrvatsku UN Odbora za uklanjanje diskriminacije žena.*

Dogovoreno je da će članice Radne skupine za izradu nacrtu prijedloga *Nacionalne politike za ravnopravnost spolova, za razdoblje 2016. – 2020.* godine do sljedećeg sastanka razmotriti preporuke navedene u *Zaključnim primjedbama o Četvrtom i petom periodičnom izvješću za Hrvatsku UN Odbora za uklanjanje diskriminacije žena*, te predložiti mjere iz svog djelokruga rada koje bi se uvrstile u novu *Nacionalnu politiku*.

1.1.2. Nadzor provedbe mjera *Nacionalne politike za ravnopravnost spolova, za razdoblje od 2011. do 2015. godine u 2015. godini*

Člankom 18. *ZORS-a* propisano je također i da je nadzor provedbe *Nacionalne politike* u nadležnosti URS-a.

URS ima obvezu o provedbi *Nacionalne politike* izvještavati svake dvije godine Vladu RH. Vlada RH je u ožujku 2014. godine prihvatila *Izvješće o provedbi Nacionalne politike za ravnopravnost spolova 2011. - 2015. godine, za razdoblje od 2011. do 2013. godine.*

U rujnu 2015. godine upućen je dopis svim tijelima koja su nositelji i sunositelji mjera (ukupno 93 mjere) iz *Nacionalne politike* u kojem je zatraženo izvješće o provedbi mjera iz

njihove nadležnosti u 2015. godini. Posebno su zatražena izvješća vezana uz provedbu akcijskih planova županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova. Tijelima državne uprave kao i lokalnim povjerenstvima za ravnopravnost spolova koji nisu dostavili izvješće niti nakon roka, dopis je upućen ponovo. Na propisanom obrascu do kraja 2015. godine izvješće je dostavilo ukupno 37 nositelja mjera - ministarstava, agencija, državnih ureda, državnih zavoda i zaklada, kao i 19 (od ukupno 21) lokalnih županijskih povjerenstava.

U ožujku je od Ministarstva poljoprivrede (dalje: MP) zatražena dostava izvješća o provedbi dvije mjere iz *Nacionalne politike* koje su definirane u okviru cilja 1.4. Unaprijediti znanje i svijest o položaju žena u ruralnim područjima, a vezano za izradu i donošenje Akcijskog plana za promicanje i unaprjeđenje uloge i statusa žena u ruralnom području te tiskanje i objavu (statističkih) publikacija temeljem prikupljenih podataka o ženama u ruralnom području jednom godišnje. Zatražene su i informacije o planiranim aktivnostima u 2015. godini. U svom odgovoru MP je izvijestilo kako je Uprava za upravljanje EU fondom za ruralni razvoj, EU i međunarodnu suradnju u razdoblju od 2012. do kraja 2014. godine intenzivno radila na izradi *Programa ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014.-2020.* te da s obzirom na njegov značaj i raspoložive kapacitete nije bila u mogućnosti provesti mjere za koje su bili nadležni.

Za dodatne informacije o nadzoru nad provedbom drugih mjera iz *Nacionalne politike* upućujemo na poglavlje 1.2.4.

Izvješće o provedbi Nacionalne politike za ravnopravnost spolova 2011. - 2015., za razdoblje od 2014. do 2015. godine uputit će se na usvajanje Vladi RH u 2016. godini zajedno sa prijedlogom nove *Nacionalne politike za ravnopravnost spolova, za razdoblje od 2016. do 2020. godine.*

1.2. Provedba Nacionalne politike za ravnopravnost spolova, za razdoblje od 2011. do 2015. godine iz djelokruga rada Ureda za ravnopravnost spolova u 2015. godini

Osim što je temeljem zakonskih odredbi URS zadužen za izradu i nadzor provedbe *Nacionalne politike*, on je također i nositelj i sunositelj provedbe određenih mjera i aktivnosti.

U 2015. godini URS je bio nositelj provedbe 14 mjera i sunositelj provedbe 21 mjere, od ukupno 93 mjere koliko sadrži *Nacionalna politika* u okviru 7 prioriternih tematskih područja: 1) Promicanju ljudskih prava žena i rodne ravnopravnosti, 2) Jednakih mogućnosti na tržištu rada, 3) Rodno osjetljivom obrazovanju, 4) Ravnopravnosti u procesu odlučivanja u političkom i javnom životu, 5) Uklanjanju nasilja nad ženama, 6) Međunarodnoj politici i suradnji i 7) Institucionalnim mehanizmima i načinima provedbe. U nastavku donosimo sažeti pregled poduzetih aktivnosti prema navedenim područjima djelovanja i provedenim mjerama. URS je tijekom 2015. godine proveo sve mjere iz svoje nadležnosti.

1.2.1. Promicanje ljudskih prava žena i rodne ravnopravnosti

U ovom području *Nacionalne politike* definirano je 5 ciljeva: 1) podizanje razine znanja i svijesti o antidiskriminacijskom zakonodavstvu, rodnoj ravnopravnosti i ljudskim pravima žena, 2) unaprjeđenje društvenog položaja žena pripadnica nacionalnih manjina, 3) unaprjeđenje položaja žena s invaliditetom, 4) unaprjeđenje znanja i svijesti o položaju žena u ruralnim područjima te 5) podizanje kvalitete i dostupnosti zdravstvene zaštite za žene i djevojčice. Ovdje je URS bio nadležan za provedbu 4 mjere i sunositelj u provođenju 4 mjere.

Podizanje razine znanja i svijesti o antidiskriminacijskom zakonodavstvu, rodnoj ravnopravnosti i ljudskim pravima žena

Nastavno na provedbu mjere vezane uz provedbu kampanja i drugih aktivnosti s ciljem upoznavanja javnosti s antidiskriminacijskim zakonodavstvom URS je u 2015. godini nastavio sa distribucijom *ZORS-a* i *Nacionalne politike*. Približno je oko tisuću primjeraka ovih dokumenata u tiskanom formatu distribuirano županijskim/gradskim povjerenstvima za ravnopravnost spolova, organizacijama civilnog društva u RH i u zemljama regije, političkim strankama, obrazovnim ustanovama, drugim zainteresiranim dionicima te podijeljeno na brojnim održanim konferencijama, seminarima, tribinama i okruglim stolovima.

U okviru kampanje za povećanje udjela žena na kandidacijskim listama pred parlamentarne izbore tiskan je ciljani letak namijenjen građanstvu u nakladi od 10.000 primjeraka o čemu smo opširnije izvijestili u poglavlju 1.2.4.

Upoznavanje javnosti s antidiskriminacijskim zakonodavstvom i drugim mehanizmima zaštite od rodne diskriminacije bilo je redovito i sastavni dio velikog broja drugih provedenih aktivnosti što je razvidno iz izvješća o provedbi pojedinih drugih mjera, uključujući nastupe i gostovanja u sredstvima javnog priopćavanja. Ravnateljica je sudjelovala na brojnim nacionalnim i lokalnim televizijskim i radijskim postajama i dala veliki broj izjava u elektroničkim i tiskanim medijima vezano uz antidiskriminacijsko zakonodavstvo i sprječavanje diskriminacije žena. Internetski portali, tiskani i elektronički mediji objavili su više stotina članaka o provedenim aktivnostima URS-a.

U okviru Biblioteke ONA URS-a u 2015. godini tiskani su prijevodi dviju novih publikacija posvećenih suzbijanju nasilja nad ženama. Za opširnije informacije o tiskanju novih publikacija i letaka i distribuciji ranijih izdanja upućujemo na poglavlje 1.6. Izdavačka djelatnost i informiranje.

U suradnji s organizacijama civilnog društva i drugim institucijama proveden je veliki broj aktivnosti vezanih uz obvezu obilježavanja značajnih datuma u području ravnopravnosti spolova.

Povodom obilježavanja Međunarodnog dana žena ravnateljica je 6. ožujka sudjelovala na okruglom stolu „Motivirane, obrazovane, nezaposlene? Izazovi i prilike za mlade žene na tržištu rada u Hrvatskoj“ u organizaciji Ureda za informiranje Europskog parlamenta (dalje: EP) i Centra za ženske studije, na kojemu je održala uvodno izlaganje o (ne)ravnopravnosti (mladih) žena u društvu.

Na skupu „Ratificirajmo Konvenciju Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji“ koji je održan 9. ožujka u organizaciji Zajednice saveza osoba s invaliditetom Hrvatske (dalje: SOIH) i Ureda pravobraniteljice za osobe s invaliditetom ravnateljica je održala uvodno obraćanje.

Ravnateljica je sudjelovala u raspravi održanoj u suorganizaciji Francuskog veleposlanstva u Zagrebu i GTF - Inicijative za održivi rast, 11. ožujka, pod nazivom „Perspektiva žena u politici Republike Hrvatske“ u Medijateci Francuskog instituta u RH, u Zagrebu. U raspravi su uz predsjednicu RH gđu Kolindu Grabar-Kitarović sudjelovale i zastupnice u Hrvatskom saboru, veleposlanice i druge predstavnice iz političkog života.

Savjetnica URS-a sudjelovala je na tribini „Položaj i uloga žene u društvu“ u organizaciji Informativno Pravnog Centra iz Slavonskog Broda i Vijeća romske nacionalne manjine Grada Zagreba, 6. ožujka u Zagrebu.

Svjetski dan seoskih žena obilježen je objavom priopćenja na internetskoj stranici URS-a.

Povodom obilježavanja Nacionalnog dana borbe protiv nasilja nad ženama u organizaciji Foruma žena SDP GO Zadar 23. rujna 2015. godine u prostorijama Gradske knjižnice održana je javna tribina „Rodno osjetljiv proračun“ na kojoj su predstavnice URS-a predstavile priručnik Vijeća Europe (dalje: VE) „Uvođenje rodno osjetljiva proračuna: provedba u praksi“, tiskanog nekoliko godina ranije u izdanju Biblioteke ONA URS-a.

Povodom Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama organizirana je 24. studenog promocija publikacije Europskog instituta za ravnopravnost spolova (dalje: EIGE) „Pregled provedbe Pekinške platforme za djelovanje u državama članicama EU-a: Nasilje nad ženama - podrška žrtvama: Glavni nalazi“ i rezultata projekta „Moj glas protiv nasilja“ u suradnji s Europskim domom u Zagrebu (za opširnije informacije o navedenom projektu upućujemo na poglavlje 1.4.1. Program Zajednice za zapošljavanje i socijalnu solidarnost (PROGRESS) – „Moj glas protiv nasilja“).

Povodom obilježavanja Nacionalnog dana borbe protiv nasilja nad ženama, kao i Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama, URS je u okviru projekta „Moj glas protiv nasilja“ zakupio površine za citylight i B2 plakate u gradu Zagrebu.

Savjetnica je sudjelovala 23. studenog na Tjednu ravnopravnosti održanom u Zagrebu povodom Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama u organizaciji udruge B.aB.e!, gdje je upoznavala sudionike/ce sa aktivnostima koje URS provodi vezano uz suzbijanje nasilja nad ženama.

Uoči obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv homofobije i transfobije ravnateljica je primila 11. svibnja 2015. godine predstavnike i predstavnice Udruženja Zagreb Pride. U razgovoru su izmijenjena stajališta o općem društvenom položaju, kao i o zakonskim i drugim inicijativama vezanim uz suzbijanje diskriminacije LGBT osoba.

Ravnateljica je održala uvodno izlaganje na obilježavanju Svjetskog dana poduzetnica 19. svibnja 2015. godine u organizaciji Hrvatske udruge poslovnih žena KRUG i Hrvatske gospodarske komore, koji se održao pod visokim pokroviteljstvom predsjednice RH gđe Kolinde Grabar-Kitarović.

Savjetnica je predstavila 15. svibnja u Virovitici Priručnik VE „Uvođenje rodno osjetljiva proračuna: provedba u praksi“ u organizaciji Povjerenstva za ravnopravnost spolova Virovitičko-podravske županije.

Europski dan jednakih plaća URS je obilježio prigodnim prilogom na svojoj internetskoj stranici.

Nastavljena je suradnja s organizacijama civilnog društva, no zbog nedostatka financijskih sredstava u proračunu za ovu svrhu, URS nije niti u 2015. godini raspisivao javni natječaj za potporu projektima udruga.

Tijekom 2015. godine data je jednokratna financijska potpora Udruženju Zagreb Pride za održavanje Povorke ponosa Zagreb Pride 2015. Predstavnik ove udruge uključen je u Radnu skupinu za izradu nove *Nacionalne politike za ravnopravnost spolova, za razdoblje od 2016. do 2020. godine.*

Savjetnica je sudjelovala u radu Procjenjivačkog tijela za procjenu projekata pristiglih na natječaje Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva u okviru Fondova Europskog gospodarskog područja i Kraljevine Norveške EEA&NG.

Unaprjeđenje društvenog položaja pripadnica nacionalnih manjina

Ravnateljica je u travnju sudjelovala na kulturnoj manifestaciji pod nazivom „Bogatstvo različitosti“ koja je održana u organizaciji Društva albanskih umjetnika Hrvatske - DEA, te je održala jedno od uvodnih izlaganja na temu „Položaj žena u kulturi i umjetnosti“.

U organizaciji URS-a i Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina 1. prosinca (dalje: ULJPPNM) 2015. godine u Zagrebu održan je okrugli stol pod nazivom „Položaj Romkinja u Republici Hrvatskoj“ na kojem su sudjelovale romske aktivistice, predstavnice udruga i vijeća romske nacionalne manjine. Ravnateljica URS-a održala je izlaganje pod nazivom „Aktivnosti URS-a namijenjene poboljšanju položaja Romkinja“. Doneseni su zaključci koji uključuju podršku svih prisutnih ideji osnivanja nacionalne mreže Romkinja Hrvatske, te nastavku suradnje kroz organizaciju sličnih tematskih okupljanja radi promicanja prava žena i pružanja podrške udrugama i aktivisticama.

Udruzi žena Romkinja Hrvatske „Bolja budućnost“ za provođenje projekta „Romska žena“ data je jednokratna financijska potpora.

Djelatnica URS-a sudjelovala je na premijeri filma „Štitarski Romi“ koja je povodom obilježavanja Međunarodnog dana ljudskih prava održana u organizaciji ULJPPNM.

Unaprjeđenje društvenog položaja žena s invaliditetom

URS je kao jedan od partnera, uz ULJPPNM i Grad Zagreb, sudjelovao u provedbi Kampanje „Bijele vrpce“ koju svake godine organizira SOIH. Kampanja je uključila niz aktivnosti osvještavanja šireg građanstva, od brojnih događanja na gradskim trgovima i u odgojno-obrazovnim institucijama te izjava za medije, do predavanja, okruglih stolova i tribina, sve uz moto „Muško ne nasilju nad ženama“.

Ravnateljica je sudjelovala na okruglom stolu „Nulta tolerancija prema nasilju“ održanom 10. prosinca 2015. godine povodom Međunarodnog dana osoba s invaliditetom i završetka Kampanje „16 dana aktivizma“ u organizaciji SOIH-a te je održala izlaganje na temu ljudskih prava žena s invaliditetom i predstavila hrvatsko izdanje brošure „Što učiniti ako te netko povrijedi ili ti čini nešto loše?“. Brošura sadrži informacije o rodno uvjetovanom nasilju za osobe s poteškoćama u razvoju i tiskana je uz financijsku potporu URS-a.

Savjetnica je sudjelovala 16. svibnja na Prvoj konferenciji žena s invaliditetom o temi „Položaj žena s invaliditetom u RH“, održanoj u Zagrebu u organizaciji SOIH-a.

1.2.2. Jednake mogućnosti na tržištu rada

U ovome području URS nije nositelj provedbe niti jedne mjere već je jedan od sunositelja provedbe mjera vezanih uz promicanje poduzetništva žena i usklađivanja privatnih i profesionalnih obveza.

U 2015. godini URS je tradicionalno nastavio s pokroviteljstvom manifestaciji izbora za „Ženu godine“ koji organizira časopis Zaposlena, s ciljem promoviranja uspješnih žena iz različitih područja društvenog života - poduzetništva, kulture, znanosti i dr.

Na radionici o ulozi jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u jačanju poduzetništva žena koja je u svibnju 2015. godine održana u suradnji Ministarstva poduzetništva i obrta (dalje: MINPO) i GTF – Inicijative za održivi rast ravnateljica je održala uvodno izlaganje o aktivnostima URS-a u promicanju poduzetništva žena. Uz razmjenu primjera dobrih praksi cilj radionice bio je utvrditi mogućnosti jačanja poduzetništva žena kroz provedbu mjera i aktivnosti predviđenih u *Strategiji razvoja poduzetništva žena u Republici Hrvatskoj, za razdoblje od 2014. do 2020. godine* u skladu s potrebama i mogućnostima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Uz predstavnik/ce

EIGE-a na radionici su sudjelovali predstavnici/e nadležnih institucija na nacionalnoj i lokalnoj razini.

U lipnju je ravnateljica održala pozdravni govor na konferenciji „Utjecaji ekonomske krize na zapošljavanje žena u europskim gradovima: Sličnosti i razlike. Smjernice za gradove“ koja je održana u Zagrebu u organizaciji Mreže za ravnopravnost spolova u europskim gradovima (FemCities). Savjetnica je izlagala na panelu posvećenom „Vidljivim i skrivenim posljedicama gospodarske krize na zapošljavanje žena u gradovima“.

Ravnateljica je u prosincu sudjelovala na konferenciji „Žene u svijetu rada: Razvoj poduzetničkih inicijativa i modela zapošljavanja“ održanoj u organizaciji Centra za edukaciju, savjetovanje i istraživanje (dalje: CESI) u partnerstvu s Udrugom žena HERA Križevci i Centrom za podršku i razvoj civilnog društva „DELFIN“ te je održala izlaganje na panelu „Prilike za žene poduzetnice i one koje to tek žele postati“.

Savjetnica je u studenom održala izlaganje o angažmanu žena na lokalnoj razini u skladu s načelima održivog razvoja na završnom skupu projekta „Žene i održivi razvoj - nove mogućnosti zapošljavanja“ kojeg je nositelj bila udruga ODRAZ - Održivi razvoj zajednice, u partnerstvu s Hrvatskom mrežom za ruralni razvoj i Udruženjem za ekonomski razvoj REDAH, Mostar, koji je financiran podrškom Ministarstva vanjskih i europskih poslova RH (dalje: MVEP) kroz program međunarodne razvojne suradnje. Cilj projekta je bio doprinijeti podizanju svijesti žena u Bosni i Hercegovini o potrebi njihovog doprinosa održivom razvoju, razumnom korištenju resursa te važnosti njihove uloge u društvenom i ekonomskom razvoju zajednice.

Savjetnica je sudjelovala u prosincu na svečanoj dodjeli MAMFORCE COMPANY standarda i predstavljanju istraživanja „Percepcija plaća u Hrvatskoj - majke, očevi i žene - postoji li jaz u plaćama?“ koje je održano u organizaciji Instituta za istraživanje i edukaciju ZAPOSLENA MAMA.

1.2.3. Rodno osjetljivo obrazovanje

URS nije nositelj provedbe niti jedne mjere u ovom poglavlju.

Ravnateljica je sudjelovala na okruglom stolu „Socijalna dimenzija visokog obrazovanja u Hrvatskoj“ koji je, u suradnji s Institutom za društvena istraživanja u Zagrebu i Sekcijom za sociologiju obrazovanja Hrvatskog sociološkog društva održan 2. prosinca. Kao podloga za raspravu o navedenoj temi poslužili su rezultati empirijskog istraživanja „Socijalni

identiteti, pristup visokom obrazovanju i odabir studija“ koje je financirala Hrvatska zaklada za znanost. U svojstvu konzultantice na ovom projektu ravnateljica je izradila analitički članak na temu „*Pregleda javnih politika vezanih uz uspostavu rodne jednakosti u visokom obrazovanju*“ o čemu je i održala jedno od uvodnih izlaganja. Pri tome se osvrnula na rodnu dimenziju javnih obrazovnih politika u RH kao i međunarodnih standarda politika Ujedinjenih naroda (dalje: UN), VE i EU.

URS je nastavio s distribucijom *Preporuke CM/Rec(2007)13 Odbora ministara/ministrice VE državama članicama o rodno osviještenoj politici u obrazovanju zainteresiranim dionicima* koju je tiskao nekoliko godina ranije.

1.2.4. Ravnopravnost u procesu odlučivanja u političkom i javnom životu

U ovom poglavlju definirana su dva osnovna cilja: Postizanje uravnotežene zastupljenosti muškaraca i žena u predstavničkim i izvršnim tijelima vlasti na svim razinama i unaprjeđivanje položaja žena u sportu pri čemu je URS sunositelj provedbe jedne mjere.

URS je uoči izbora za Hrvatski sabor (dalje: HS) koji su održani 8. studenoga 2015. godine te u okviru kampanje za povećanje udjela kandidatkinja na izbornim listama „Uravnotežimo se“ tiskao letak namijenjen građankama i građanima. Kampanja se provodila s ciljem upozoravanja na poštivanje odredbi *ZORS-a*, kojim se od političkih stranaka i ostalih ovlaštenih predlagatelja izbornih lista tražilo da prilikom sastavljanja lista za predstavnička tijela na izborima svih razina, vode računa o uravnoteženoj zastupljenosti žena i muškaraca, odnosno da udio podzastupljenog spola ne bude niži od 40%. Letak je tiskan u 10.000 primjeraka. U letku je uz osnovne informacije i statističke podatke vezane uz izbore, URS ukazao i na mogućnost preferencijalnog glasanja za kandidatkinje na izbornim listama. Mnoge su organizacije civilnog društva kao i lokalna, županijska i gradska povjerenstva za ravnopravnost spolova provodile aktivnosti s ciljem povećanja udjela žena na kandidacijskim listama. Nažalost, rezultati izbora su pokazali da je broj izabranih kandidatkinja manji nego u prošlom sazivu HS, te je prema konačnom izvješću Državnog izbornog povjerenstva (dalje: DIP) udio izabranih zastupnica iznosio 15,23% (23 žene).

Ravnateljica je u listopadu sudjelovala kao gošća na okruglom stolu pod nazivom „Participacija žena na izbornim listama za Parlamentarne izbore 2015.“ održanom u organizaciji Povjerenstva za ravnopravnost spolova Istarske županije u pulskoj Gradskoj knjižnici i čitaonici, na kojem su sudjelovali predstavnici/e političkih stranaka, Povjerenstva za ravnopravnost spolova Istarske županije te medija.

Ravnateljica je povodom kampanje za povećanje udjela kandidatkinja na izbornim listama dala izjave za veći broj lokalnih radio postaja.

URS je izdao priopćenje za javnost povodom odluke Ustavnog suda o ukidanju odredbe *Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izborima zastupnika/ca u Hrvatski sabor* („Narodne novine“, broj 104/15) koja se odnosila na neprihvatanje kandidacijskih lista na kojima nije uključeno najmanje 40% pripadnika/ca jednog spola. Pri tome je istaknuto da je u *Nacionalnoj politici*, ravnopravnost spolova u procesu odlučivanja u političkom i javnom životu izdvojena kao jedno od prioritarnih područja djelovanja te da su razvoj višestranačkog demokratskog sustava i postizanje ravnopravnosti spolova kompatibilni procesi.

URS je pratio sastav izaslanstava i povjerenstava u međunarodnim odnosima 7. saziva HS. Analizom je utvrđeno da je u članstvu 8 stalnih izaslanstava HS zastupljenost žena bila 28% (13 žena od ukupno 47 osoba), a među predsjednicima/ama izaslanstava 25% (2 žene od ukupno 8). Od ukupno 70 međuparlamentarnih skupina prijateljstva žene su bile voditeljice 13 skupina (19%). Od radnih tijela HS, ukupno 29 odbora, žena je u članstvu bilo 26%, a među vanjskim članovima odbora 33%.

Unaprjeđenje položaja žena u sportu

Komisija za žene u športu Hrvatskog olimpijskog odbora i Športska zajednica Bjelovarsko-bilogorske županije organizirali su u Bjelovaru, 9. lipnja 2015. godine VII. seminar za koordinatorice za žene u športu pod nazivom „Područje športa kao sigurno mjesto za žene i djevojke“ sa glavnom temom o problemu uznemiravanja i zlostavljanja u sportu i mjerama za njihovo sprječavanje. Ravnateljica je održala uvodno izlaganje vezano za „Iskustva primjene mjera za poboljšanje statusa žena u športu iz *Nacionalne politike za ravnopravnost spolova, za razdoblje 2011.-2015. godine*“. Predstavila je i *Protokol o postupanju u slučaju seksualnog nasilja te Konvenciju Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji*. Zaključci sa seminara usvojeni su u srpnju 2015. godine, te je tom prigodom uvršten i prijedlog ravnateljice da se Komisija za žene u športu Hrvatskog olimpijskog odbora uključi u izradu prijedloga nove *Nacionalne politike za ravnopravnost spolova, za razdoblje od 2016. do 2020. godine*.

Ravnateljica je u rujnu dala za H-Alter izjavu o diskriminaciji ženskog sporta, vezano za akt Vijeća za elektroničke medije kojim se utvrđuje popis značajnih događaja za javnost koje nakladnik televizijskog programa dostupan većinskom stanovništvu mora prenositi. Naime, od 15 stavki koliko ih se nalazi u navedenom aktu, pet ih nalaže prijenos nastupa

isključivo seniorskih reprezentacija ili muških klubova. Ravnateljica je istaknula da se unatoč činjenici da se ovakve odluke najčešće objašnjavaju većim interesom gledatelja za muški sport, putem medija moraju emitirati i nastupi ženskih klubova, jer u protivnom javnost za ženski sport neće ni razviti interes i svijest o njegovoj važnosti. Nastavno je istaknula značaj suradnje institucija, medija i predstavnika/ca sportskih organizacija u popularizaciji ženskog sporta i sprječavanju njegove diskriminacije.

URS je preveo u listopadu 2015. godine *Preporuku Odbora ministara/ministrica državama članicama Vijeća Europe o rodno osviještenoj politici u sportu*, koju je krajem godine i tiskao u 500 primjeraka te se distribucija iste planira početkom 2016. godine. Također je nastavljena distribucija publikacije „Ravnopravnost spolova u športu – Dostupnost športskih aktivnosti djevojčicama i ženama“ u izdanju Biblioteke ONA URS-a, te je distribuirana čitava naklada od 500 primjeraka.

U studenom 2015. godine u prostorijama URS-a održan je sastanak s predstavnicima/cama FARE mreže (FARE Network). Na sastanku se razgovaralo o mogućnostima suradnje URS-a i FARE Network-a u osnaživanju žena kroz sport u RH u 2016. godini.

1.2.5. Uklanjanje nasilja nad ženama

U ovom području URS je sunositelj u provedbi jedne mjere vezane uz provedbu kampanja, distribuciji materijala i provedbu drugih aktivnosti vezanih uz podizanje javne svijesti o načinima suzbijanja nasilja nad ženama.

S ciljem uklanjanja svih oblika nasilja nad ženama, unaprjeđenja položaja i zaštite prava žena žrtava svih oblika nasilja te osvještavanja javnosti o problemu rodno uvjetovanog nasilja tijekom 2015. godine aktivnosti URS-a bile su usmjerene na provedbu kampanje/projekta „Moj glas protiv nasilja“ odobrenog od strane EK temeljem prijave na natječaj „Podrška informacijskim i komunikacijskim aktivnostima usmjerenim na uklanjanje nasilja nad ženama“ Programa zajednice PROGRESS. Za opširnije podatke o projektu upućujemo na poglavlje 1.4.1. Program Zajednice za zapošljavanje i socijalnu solidarnost (PROGRESS) – „Moj glas protiv nasilja“.

URS je nadležnim institucijama na nacionalnoj i lokalnoj razini dostavio više od tisuću primjeraka ažuriranog *Protokola o postupanju u slučaju seksualnog nasilja* koji je Vlada RH, na prijedlog URS-a, prihvatila na svojoj 181. sjednici održanoj 4. rujna 2014.

godine. Tijekom 2015. godine URS je u sklopu projekta „Moj glas protiv nasilja“ *Protokol* preveo na engleski jezik, tiskao u 500 primjeraka te distribuirao zainteresiranim institucijama.

S ciljem daljnjeg praćenja optimalne provedbe *Protokola* ravnateljica je sa koordinatoricom Ženske sobe održala zajednički sastanak radi dogovora oko osnivanja i nadležnosti međuresorne radne skupine čija bi zadaća bilo praćenje i koordinacija njegove provedbe. Odlukom ravnateljice, temeljem dostavljenih imenovanja nadležnih tijela, osnovana je Radna skupina za praćenje provedbe *Protokola o postupanju u slučaju seksualnog nasilja*, sastavljena od predstavnica Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta (dalje: MZOS), Ministarstva zdravlja, Ministarstva unutarnjih poslova (dalje: MUP), Ministarstva pravosuđa (dalje: MPR), Državnog odvjetništva RH, Ministarstva socijalne politike i mladih (dalje: MSPM), URS-a i organizacija civilnog društva.

Predstavnice URS-a su u svibnju sudjelovale na promociji igrano-dokumentarnog filma „Živim život bez nasilja“ izrađenim u suradnji Ravnateljstva policije MUP-a i MZOS-a, te na svečanoj dodjeli nagrada za najbolje učeničke radove u sklopu projektnih aktivnosti Nacionalnog preventivnog projekta MUP-a. Savjetnica je u svibnju sudjelovala na konferenciji „Prikupljanje podataka o (ne)jednakosti“ koja je održana u organizaciji Centra za mirovne studije.

Mjesečniku Global su u listopadu dostavljeni odgovori na pitanja o problematici ekonomskog nasilja nad ženama.

1.2.6. Međunarodna politika i suradnja

Osnovni strateški cilj u ovom području sadrži mjere za upoznavanje javnosti s politikama ravnopravnosti spolova EU i drugih međunarodnih organizacija, a glavni nositelji provedbe bili su URS i MVEP. URS je u 2015. godini proveo sve mjere iz svoje nadležnosti o čemu u nastavku opširnije izvještavamo.

Suradnja s Europskim institutom za ravnopravnost spolova (EIGE)

Suradnja s EIGE-om obuhvatila je aktivnosti vezane uz redovito sudjelovanje u njegovom Stručnom forumu temeljem članstva, sudjelovanje na većem broju različitih konzultativnih sastanaka, dostavi različitih očitovanja i informacija vezanim uz podatke o ravnopravnost spolova u RH kao i tematskim online raspravama na EuroGender mreži (stranici Europske mreže za ravnopravnost spolova).

Savjetnica je sudjelovala na 15. sastanku Foruma stručnjaka/inja održanom 15. - 16. travnja u Vilniusu i na 16. sastanku Foruma održanom 13. - 14. listopada u Bruxellesu. Najvažnije teme o kojima se raspravljalo na ovim sastancima bile su vezane za izradu strategije za kontrolu kvalitete rezultata rada EIGE-a, uključivanje muškaraca u pitanja ravnopravnosti spolova i izbor tzv. ambasadora bijele vrpce, izradu online platforme za rodno osviještenu politiku, završetak projekta izrade tezaurusa i pojmovnika rodne ravnopravnosti te izradu EIGE-ove rodno osjetljive statističke baze podataka.

S namjerom da u listopadu 2015. godine pokrene "online platformu za rodno osviještenu politiku" (<http://eige.europa.eu/gender-mainstreaming>) u svrhu olakšavanja integracije rodne perspektive u aktivnosti svih zaposlenih u EU institucijama i vladinim tijelima zemalja članica, EIGE je izradio pregled dosadašnjih postignuća u ovom području za svaku zemlju članicu te je od URS-a zatražio očitovanje o predloženom tekstu. URS je u rujnu dostavio EIGE-u korekcije i nadopunu teksta koji su se odnosili na institucionalne mehanizme za ravnopravnost spolova, nacionalnu strategiju za ravnopravnost spolova te metode za uvođenje perspektive ravnopravnosti spolova u nacionalne politike u RH.

E-knjižnici u sklopu Informacijsko-dokumentacijskog centra (RDC) EIGE-a dostavljene su poveznice na nacionalne zakonodavne i strateške akte, politike i druge dokumente i publikacije koje su uvrštene na internetske stranice URS-a.

Na internetskim stranicama EIGE-a ukupno je 532 reference koje se odnose na politiku ravnopravnosti spolova u RH.

Pomoćnica ravnateljice sudjelovala je u veljači, u Vilniusu, na konzultativnom sastanku EIGE-a na temu „From practices with Potential to Good Practices on increasing women's participation in political decision making“. Cilj sastanka bio je da se, u skladu s EIGE-ovom metodologijom, identificira dvanaest primjera dobrih praksi koje su potom uključene u EIGE-ovu bazu podataka <http://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/good-practices>.

U organizaciji EIGE-a savjetnica je u lipnju sudjelovala na predstavljanju Indeksa ravnopravnosti spolova (Gender Equality Index) u Bruxellesu. Indeks predstavlja važan instrument za mjerenje napretka u području ravnopravnosti spolova od 2005. do 2012. godine. Napredak zemalja članica EU je zaista vrlo marginalan jer je 2005. godine indeks iznosio 51,3 (od maksimalnih 100 bodova), a 2012. godine tek 52,9. U odnosu na šest mjerenih komponenti indeksa i dalje postoji neravnomjerna raspodjela vremena između žena i muškaraca u pružanju njege i skrbi članovima obitelji, žene su i dalje u manjini na mjestima odlučivanja, dok je u domeni znanja i obrazovanja, unatoč napretku, i dalje prisutna

segregacija. Na području rada i zapošljavanja bilježi se manje poboljšanje, dok je najveći napredak postignut u domeni zdravlja. Hrvatska je među onim zemljama članicama u kojima je rezultat za 2012. godinu lošiji od onog iz 2005. godine. Indeks za HR je 39,8 u odnosu na 52,9 u EU 28. (<http://eige.europa.eu/gender-statistics>).

Savjetnice su sudjelovale u studenom na seminaru EIGE-a u Vilniusu vezanom uz praćenje implementacije *Direktive (2012/29/EU) o uspostavi minimalnih standarda, prava, podrške i zaštite žrtava zločina* te uvođenju rodne perspektive u istu. Na seminaru su prikazani primjeri uspješne implementacije ove *Direktive* u nacionalna zakonodavstva zemalja članica EU, a ukazano je i na određene probleme s kojima se pojedine zemlje susreću pri njenoj implementaciji.

U svibnju su predstavnici EIGE-a posjetili URS. Na sastanku su razmijenjena stajališta o rodnoj ravnopravnosti u RH i EU. Ravnateljica je upoznala sudionike/ce sastanka sa najnovijim zakonodavnim inicijativama za postizanje ravnopravnosti spolova, a razgovaralo se o položaju žena na tržištu rada, korištenju roditeljskog dopusta očeva, ženama i siromaštvu te ravnopravnosti u procesima političkog odlučivanja. Poseban interes iskazan je za aktivnosti koje su se provodile vezano uz uklanjanje nasilja nad ženama te je savjetnica predstavila dvogodišnji projekt „Moj glas protiv nasilja“. U okviru ovog projekta prevedena je i tiskana publikacija EIGE-a „Pregled provedbe Pekinške platforme za djelovanje u državama članicama EU-a: Nasilje nad ženama-podrška žrtvama nasilja: Glavni nalazi“ o čemu smo opširnije izvijestili u poglavlju 1.4.1.

Ravnateljica je dala intervju članu ekspertnog tima EIGE-a dr.sc. Siniši Zrinščaku za potrebe izrade studije pod naslovom „Collection of good practices on non-monetary measures in the area of Women and Poverty“ koja uključuje kratki profil svake zemlje članice EU.

Javnost je o suradnji i radu EIGE-a informirana putem internetske stranice URS-a.

Provedba programa Zajednice PROGRESS

U okviru V. komponente programa Zajednice PROGRESS proveden je projekt „Moj glas protiv nasilja“ ukupne vrijednosti 202.680,68 eura koji je EK odobrila URS-u temeljem prijave na natječaj „Podrška informacijskim i komunikacijskim aktivnostima usmjerenim na uklanjanje nasilja nad ženama“. Projekt se provodio od prosinca 2013. godine, kada je URS potpisao Ugovor s EK, do kraja studenog 2015. godine. Za opširnije informacije o projektu upućujemo na poglavlje 1.4.1.

Koordinirano djelovanje u praćenju rada i sudjelovanje u radu tijela UN-a i promicanje primjene UN Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena, Pekinške platforme za djelovanje i Milenijskih ciljeva razvoja

Za opširniji pregled aktivnosti u provedbi ovih mjera, koje su se provodile u suradnji s MVEP, upućujemo na poglavlje 1.3. Suradnja s međunarodnim organizacijama i izrada nacionalnih izvješća o ispunjavanju međunarodnih obveza u području ravnopravnosti spolova.

Vezano uz provedbu *Milenijske deklaracije* i *Milenijskih razvojnih ciljeva* napominjemo da je ovaj strateški dokument zamijenjen novim, kojeg je pod nazivom: „*Preoblikovanje našeg svijeta: Agenda 2030. za održivi razvoj*“ donio UN u rujnu 2015. godine u sklopu zasjedanja 70. sjednice Opće skupštine UN-a. Za koordinaciju sudjelovanja RH u procesu izrade završnog dokumenta bio je nadležan MVEP. Predstavnica URS-a je sudjelovala u radu međuresorne radne skupine za izradu priloga tijekom cijelog procesa. U tom svojstvu je URS dostavio MVEP-u mišljenje o predloženim indikatorima i mogućnostima prikupljanja rodno osjetljivih podataka kao i očitovanje na tzv. nultu verziju UN-ovog razvojnog okvira do 2030. godine.

U rujnu je izrađen prilog za nastup Predsjednice RH i prve potpredsjednice Vlade RH i ministrice vanjskih i europskih poslova na UN-ovom Sumitu o održivom razvoju koji se odnosio na interaktivni dijalog Sumita o neravnopravnosti i osnaživanju žena i djevojčica.

Regionalna suradnja i ostali oblici međunarodne suradnje

Ravnateljica je u svibnju na regionalnoj konferenciji u Podgorici „Politički aktivizam žena u Crnoj Gori – Regionalna iskustva“, održala uvodno izlaganje o političkoj participaciji žena u RH u okviru panela „Žene u politici: partije i politička participacija“. Konferencija je održana u organizaciji Centra za monitoring i istraživanje (CeMI) iz Crne Gore, u suradnji sa Zakladom Friedrich Ebert. Cilj ove regionalne konferencije, na kojoj su sudjelovali predstavnici/e ključnih institucija, organizacija civilnog društva, političkih stranaka i medija, bio je razmjena regionalnih iskustava i primjera dobrih praksi. Na konferenciji su i predstavljeni rezultati istraživanja realiziranog u okviru projekta „Politički aktivizam žena u Crnoj Gori“.

Ravnateljica je primila u listopadu, u prostorijama HS, sudionike/ce Akademije ravnopravnosti iz Bosne i Hercegovine, koje su činili zastupnici i zastupnice kantonalnih, entitetskih i državnih parlamenata Bosne i Hercegovine. Sastanak je održan u okviru njihovog

studijskog posjeta institucijama u RH. Ravnateljica je upoznala nazočne s radom URS-a te institucionalnim, zakonodavnim i strateškim okvirom za postizanje ravnopravnosti spolova u RH. Posebno ih je upoznala s odredbama *ZORS-a*, *Nacionalnom politikom*, kao i sa pripremama za izradu nove nacionalne strategije. Sudionici/e su osobit interes iskazali za pitanje političke podzastupljenosti žena. Ravnateljica se tim povodom osvrnula na zakonodavni okvir usmjeren na postizanje uravnotežene zastupljenosti žena i muškaraca u predstavničkim i izvršnim tijelima vlasti na svim razinama, kao i na aktualna događanja vezana uz sastavljanje izbornih lista za nadolazeće parlamentarne izbore. U raspravi su razmijenjena stajališta o rodnoj ravnopravnosti u RH i Bosni i Hercegovini. Nazočne su također zanimala iskustva u implementaciji zakonodavnog i strateškog okvira za provedbu ravnopravnosti spolova na nacionalnoj i lokalnoj razini, uvođenju rodno osjetljivog jezika, rodno osjetljivoj statistici te društvenom položaju žena s invaliditetom. Također se razgovaralo o važnosti kontinuiranog podizanja znanja i svijesti javnosti o antidiskriminacijskom zakonodavstvu i rodnoj ravnopravnosti te suzbijanju stereotipa i uvođenju rodno osjetljive politike u medije. Akademija ravnopravnosti je jednogodišnji obrazovni program o ravnopravnosti spolova i ljudskim pravima pokrenut od Fondacije Friedrich Ebert i Sarajevskog otvorenog centra koji ima za cilj jačanje kapaciteta liderica i lidera u području rodne ravnopravnosti u Bosni i Hercegovini.

Predstavnici/e nekoliko veleposlanstava i drugih međunarodnih institucija izrazili su interes za upoznavanjem s radom URS-a i stanjem ravnopravnosti spolova u RH te je ravnateljica u URS-u u ožujku održala sastanak sa Marcom Salarisom, prvim tajnikom u Veleposlanstvu Talijanske Republike u RH, a u rujnu sa veleposlanikom Finske u RH Nj.E. Timom Rajakangas. Veleposlanstvu SAD-a u RH na njihov upit dostavljeni su podaci o skloništim za žene žrtve nasilja koja vode organizacije civilnog društva.

U siječnju je ravnateljica primila prof. Michelle M. Gardner-Morkert sa Sveučilišta Concordia u Chicagu, koordinatoricu programa ženskih i rodnih studija i izvanrednu profesoricu na Sveučilištu u Zadru, te ju je upoznala sa aktivnostima URS-a, zakonskim, strateškim i institucionalnim okvirom za postizanje ravnopravnosti spolova u RH.

U srpnju je održan sastanak sa gđom Lilian Halls-French, dopredsjednicom i gđom Borianom Jonsson, izvršnom direktoricom Euro-Med Feminističke Inicijative IFE-EFI iz Pariza. Na sastanku su razmijenjena stajališta o rodnoj ravnopravnosti te se razgovaralo o zakonodavnim, strateškim i institucionalnim okvirima za uspostavljenje ravnopravnosti spolova u RH i u zemljama Euro-Mediteranske regije.

1.2.7. Institucionalni mehanizmi i načini provedbe

U ovom području *Nacionalne politike* definirana su tri cilja koja se odnose na osnaživanje mehanizama za provedbu ravnopravnosti spolova na nacionalnoj i lokalnoj razini i unaprijeđenje njihovog koordiniranog djelovanja, suzbijanje rodni stereotipa i uvođenje rodno osjetljive politike u medije te uvođenje upravljanja proračunskim sredstvima prema spolu i podupiranje provedbe rodni istraživanja i analiza.

Oснаživanje mehanizama za provedbu ravnopravnosti spolova

2015. godine savjetnica je održala dva cjelodnevna seminara o ravnopravnosti spolova za ukupno 26 državnih službenika/ca u Državnoj školi za javnu upravu. Izrađen je program za tzv. II. pilot - modul koji je predviđen za sve državne službenike/ce koji su prošli osnovnu edukaciju o ravnopravnosti spolova te su zainteresirani za sustavno praćenje ove problematike, izvještavanje o postignutim rezultatima i aktivnom promicanju ravnopravnosti spolova u svojim resorima.

URS je kao sunositelj provedbe zajedničkih aktivnosti za promicanje mjera iz *Nacionalne politike* u suradnji s drugim državnim tijelima, institucionalnim mehanizmima za ravnopravnost spolova i organizacijama civilnog društva inicirao i sudjelovao u velikom broju različitih tribina, okruglih stolova, kampanja, konferencija i drugih aktivnosti.

Ravnateljica je sudjelovala na prvoj Pro Woman konferenciji u listopadu 2015. godine u organizaciji Bizolovke i Abecede komunikacija te je održala izlaganje u okviru četvrtog panela nazvanog „Njihova je riječ zadnja“. Kroz analizu provedenog istraživanja o položaju žene danas i diskusiju temeljenu na različitim primjerima i životnim pričama, cilj Pro Woman konferencije bio je pokazati kako žene gledaju na svoj sadašnji položaj i ulogu u društvu i detektirati korake koji mogu dovesti do željenih promjena. U skladu sa zaključcima četvrtog panela donesena je Deklaracija konferencije koja će biti polazna točka za održavanje iduće Pro Woman konferencije.

Županijska povjerenstva za ravnopravnost spolova su poticala osnivanje gradskih i općinskih povjerenstava za ravnopravnost spolova upućivanjem dopisa i preporuka jedinicama lokalne samouprave. Prema dostupnim informacijama djeluje 90-tak gradskih i općinskih povjerenstava za ravnopravnost spolova. Suradnja sa županijskim/lokalnim povjerenstvima provodila se putem održavanja zajedničkih sastanaka, dostavljanja publikacija i drugih promidžbeno-informativnih materijala. URS redovito objavljuje medijska

izvještavanja o aktivnostima lokalnih povjerenstava i ažurira bazu osnovanih gradskih i općinskih povjerenstava u okviru svoje internetske stranice.

Akcijske planove za provedbu *Nacionalne politike* do kraja 2015. godine donijelo je 18 županijskih skupština i Gradska skupština Grada Zagreba, osim Splitsko-dalmatinske i Šibensko-kninske županije. Na internetskim stranicama URS-a www.ravnopravnost.gov.hr formirana je i baza usvojenih Akcijskih planova.

U organizaciji URS-a u Splitu je 29. svibnja održana VII. Koordinacija županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova, na temu suzbijanja nasilja nad ženama. Usvojeni su Zaključci koordinacije koje je URS dostavio nadležnim ministarstvima, županima i predsjednicima/cama županijskih skupština i medijima. Za dodatne informacije o VII. Koordinaciji županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova upućujemo na poglavlje 1.4.1. Program Zajednice za zapošljavanje i socijalnu solidarnost (PROGRESS) – „Moj glas protiv nasilja“).

Uvođenje rodno osjetljive politike u medije

Ravnateljica je u ožujku održala sastanak sa studentima i studenticama novinarstva Veleučilišta VERN na temu uvođenja rodno osjetljive politike u medije te ih je upoznala sa radom URS-a, kao i sa strateškim i zakonodavnim okvirom za postizanje ravnopravnosti spolova u RH i EU. Predstavila je i podijelila publikacije Međunarodne federacije novinara „Uspostavljanje ravnoteže - ravnopravnost spolova u novinarstvu“ i Upravnog odbora za ravnopravnost između žena i muškaraca VE autorice dr. Joke Hermes „Žene i novinari/novinarke imaju prednost!“, koje je URS preveo i tiskao prijašnjih godina.

Ravnateljica je održala uvodno izlaganje na okruglom stolu „Rodna ravnopravnost u medijima“ koji je u organizaciji Agencije za elektroničke medije povodom Međunarodnog dana ljudskih prava održan 10. prosinca. Na njemu su predstavljeni rezultati triju rodni analiza medijskih sadržaja koje je Agencija provela, i to dvije koje su se odnosile na središnje informativne emisije tri nacionalne televizije (HRT, RTL i NOVA TV) za 2014. i 2015., dok se treća odnosila na audiovizualne komercijalne komunikacije.

Rodno osjetljiv proračun

Tijekom 2015. godine održana su tri izlaganja na temu rodno osjetljivog proračuna i prezentacija Priručnika VE „Uvođenje rodno osjetljiva proračuna: provedba u praksi“ autorice Sheile Quinn koji je URS preveo i tiskao 2010. godine u izdanju Biblioteke ONA.

Ravnateljica je održala prezentaciju priručnika VE „Uvođenje rodno osjetljiva proračuna: provedba u praksi“ koja je u organizaciji Povjerenstva za ravnopravnost spolova Istarske županije održana u veljači u Puli. U izlaganju je istaknula da je URS temu rodno osjetljivog proračuna otvorio još 2005. godine prijevodom, tiskom i distribucijom publikacije Europskog ženskog lobija „Proračunom prema ravnopravnosti spolova“. VE rodno osjetljiv proračun definira kao “uvođenje rodno osviještene politike u proračunske procese” te postavlja rodno osjetljiv proračun u okvir rodno osviještene politike kao instrumenta strategije za uspostavljanje ravnopravnosti spolova, o čemu je na prezentaciji govorila ravnateljica URS-a.

Djelatnice URS-a predstavile su isti priručnik u svibnju na tribini u organizaciji Povjerenstva za ravnopravnost spolova Virovitičko-podravske županije i u rujnu na tribini u organizaciji Foruma žena SDP GO Zadar.

Analizu proračuna iz rodne perspektive i upravljanje proračunom s obzirom na spol, URS je dostavio Ministarstvu financija.

1.3. Suradnja s međunarodnim organizacijama i izrada nacionalnih izvješća o ispunjavanju međunarodnih obveza u području ravnopravnosti spolova

U okviru internetske stranice URS-a www.ravnopravnost.gov.hr nastavljeno je s redovitim objavljivanjem informacija i vijesti o aktivnostima EK, EIGE-a, UN-a, VE, uključujući objavu relevantnih dokumenata.

1.3.1. Suradnja s međunarodnim organizacijama

1.3.1.1. Suradnja s Europskom komisijom

Izrada nove strategije za ravnopravnost spolova

EK je objavila u prosincu novu strategiju kojom je nastavila svoj rad na ravnopravnosti spolova, pod nazivom *Strateško djelovanje za ravnopravnost spolova za 2016. – 2019.* Ona sadrži više od trideset ključnih mjera koje je potrebno provesti u pet tematskih prioritetnih područja koja uključuju: 1) povećanje broja žena koje sudjeluju na tržištu rada i jednaku ekonomsku neovisnost žena i muškaraca; 2) smanjenje razlike u plaćama, primanjima i mirovinama između spolova te borbu protiv siromaštva žena; 3) promicanje ravnopravnosti žena i muškaraca u donošenju odluka; 4) suzbijanje rodno uvjetovanog nasilja te zaštita i potpora za žrtve i 5) promicanje ravnopravnosti spolova i ženskih prava diljem svijeta. EK naglašava potrebu za integracijom perspektive ravnopravnosti spolova u sve politike EU-a te u sve EU-ove programe financiranja. Tekst dokumenta *Strateško djelovanje za ravnopravnost spolova za 2016. – 2019.* na hrvatskom jeziku dostupan je na internetskoj stranici URS-a <https://ravnopravnost.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Europska%20unija/Strateško%20djelovanje%20za%20ravnopravnost%20spolova%202016.-2019.%20EK.pdf>

Izradi nove strategije za ravnopravnost spolova EK prethodilo je prikupljanje stajališta o ravnopravnosti spolova iz svih zemalja EU putem istraživanja Eurobarometra, održavanja Foruma o budućnosti ravnopravnosti spolova i javnog savjetovanja na internetu. Istraživanje Eurobarometra je pokazalo da ¾ Europljana smatra da ravnopravnost spolova treba biti uvrštena među europske prioritete, a 91% Europljana slaže se s tvrdnjom da je uklanjanje neravnopravnosti između žena i muškaraca nužno za uspostavljanje pravednijeg društva u cjelini.

Ravnateljica je sudjelovala u raspravi na Forumu o budućnosti ravnopravnosti spolova u EU koji se 20. i 21. travnja održao u Bruxellesu u organizaciji Opće uprave za pravosuđe EK,

pod pokroviteljstvom gđe Věre Jourove, povjerenice za pravosuđe, zaštitu potrošača i ravnopravnost spolova. U kolovozu su Općoj upravi za pravdu i potrošače EK dostavljeni odgovori na Upitnik za evaluaciju snaga i slabosti prijašnje *Strategije za ravnopravnost između žena i muškaraca 2010.-2015.* URS je sudjelovao i u pripremi stajališta RH za Vijeće EU (Zapošljavanje, socijalna politika, zdravstvo i potrošačka pitanja – EPSCO) vezano uz donošenje nove strategije EK putem EU koordinacije MVEP-a.

URS je za potrebe izrade *Strateškog djelovanja za ravnopravnost spolova za 2016. – 2019.* EK dostavio tražene informacije o hrvatskim nacionalnim strategijama i planovima za ravnopravnost spolova kao i o glavnim područjima koja nacionalne strategije i planovi obuhvaćaju.

O izradi nove strategije za ravnopravnost spolova EK redovito se raspravljalo i na sastancima Savjetodavnog odbora za jednake mogućnosti muškaraca i žena i Skupine visoke razine za uvođenje rodno osviještene politike EK u čijem radu sudjeluje ravnateljica URS-a kao punopravna članica od trenutka pristupanja RH EU.

Skupina visoke razine za uvođenje rodno osviještene politike EK

Skupina visoke razine za uvođenje rodno osviještene politike (High Level group on gender mainstreaming, dalje: HLG) sastaje se dva puta godišnje u zemlji koja predsjedava Vijećem EU. Jedan od njenih najvažnijih ciljeva jest osiguravanje aktivne podrške predsjedatelju Vijeća EU putem identificiranja politika i pitanja na razini EU koja bi trebala biti razmatrana iz perspektive ravnopravnosti spolova.

Ravnateljica je sudjelovala u siječnju 2015. godine na redovitoj sjednici HLG, koja se u okviru latvijskog predsjedanja Vijećem EU, održala u Rigi.

Sastanak je otvorio ministar socijalne skrbi Litve g. Uldis Augulis koji je kao najvažnije izazove i prioritete latvijskog predsjedanja u području ravnopravnosti spolova istaknuo suzbijanje rodne segregacije na tržištu rada, razlike u penzijama i plaćama na uštrb žena, uklanjanje rodni stereotipa i razvoj mogućnosti za uspješnije usklađivanje profesionalnog i obiteljskog života.

Vrlo aktivna rasprava vodila se oko *Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji* (dalje: Istanbulska konvencija). Većina zemalja članica EU istaknula je spremnost za potpisivanje ili ratifikaciju ove *Konvencije* uz isticanje očekivanih izazova vezanih uz njenu implementaciju. Ravnateljica je izvijestila da je RH

potpisala *Konvenciju* još u siječnju 2013. godine, da od tada traje kontinuirana javna rasprava vezana uz njenu ratifikaciju, te da se provode brojne aktivnosti od strane URS-a i drugih institucija s ciljem njene popularizacije i distribucije što širem krugu dionika.

Ravnateljica je sudjelovala i na drugom sastanku HLG u rujnu 2015. godine u Luxembourg, a u sklopu predsjedanja te zemlje članice Vijećem EU. Na sastanku se raspravljalo o političkim opcijama rješavanja izazova u području usklađivanja privatnog i poslovnog života zaposlenih roditelja, političkim implikacijama pristupanja EU *Istanbulskoj konvenciji* te o intenziviranju napora za usvajanju *Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o unaprjeđenju spolne zastupljenosti među ne-izvršnim direktorima tvrtki koje su prisutne na burzama* i s time povezane mjere (COM(2012) 614 final). Također je raspravljano o poteškoćama na koje EK nailazi pri pokušajima da se u Godišnja izvješća o napretku veći naglasak stavi na ravnopravnost spolova te da se u revizijama strategije Europe 2020 pronade prostor za pitanja vezana uz ravnopravnost spolova.

Predstavnica Luxembourga, istaknula je da će Luxembourg posebnu pažnju posvetiti pitanju uravnotežene zastupljenosti muškaraca i žena u procesima političkog i javnog odlučivanja. U tu svrhu predstavljeno je završno izvješće o ravnopravnosti spolova na mjestima odlučivanja - *Gender equality in power and decision-making. Review of the implementation of the Beijing Platform for Action in the EU Member States*, koje je izradio EIGE.

Uoči održavanja sastanaka HLG svaka zemlja članica EU dostavlja informacije o najnovijem razvoju u provedbi politike ravnopravnosti spolova u svojoj zemlji. URS je dostavio dva polugodišnja izvješća HLG o stanju ravnopravnosti spolova u RH koja su uključila pregled najnovijih zakonodavnih akata, kampanja i drugih provedenih aktivnosti. Objedinjeno izvješće redovita je točka dnevnog reda svake sjednice HLG.

URS je također bio uključen i u konzultacije, vezano uz podatke o RH, oko izrade *Izvješća o ravnopravnosti žena i muškaraca* koje svake godine u ožujku objavljuje EK.

Seminar razmjene dobrih praksi: "Rodna segregacija na tržištu rada i u obrazovanju"

Ravnateljica URS-a sudjelovala je na seminaru razmjene dobrih praksi pod nazivom „Rodna segregacija na tržištu rada i u obrazovanju“, koji se u organizaciji EK održao 29. i 30. rujna 2015. godine u Copenhagenu. Seminar je održan u okviru Programa uzajamnog učenja o ravnopravnosti spolova. Na seminaru je Danska predstavila svoje politike u ovom području, s posebnim naglaskom na projekte za uključivanje više muških odgajatelja u vrtićima. Nizozemski primjer dobre prakse bio je fokusiran na inovativne mjere usmjerene na poticanje

djevojaka za izbor predmeta iz STEM područja (Science, Technology, Engineering and Mathematics), dok je Sjeverna Irska predstavila primjer dobre prakse promoviranja sudjelovanja žena u STEM industriji. Ravnateljica je u svom izlaganju iznijela podatke o zastupljenosti žena u RH u visokom obrazovanju, STEM području i IKT sektoru.

1.3.1.2. Suradnja s Vijećem Europe

Od rujna 2014. godine ravnateljica je članica Komisije za ravnopravnost spolova VE koja kao pododbor Europskog odbora za socijalnu koheziju, ljudsko dostojanstvo i ravnopravnost okuplja predstavnike/ce svih 47 država članica VE. U studenom 2015. godine sudjelovala je na redovnom sastanku ove Komisije u Strasbourgu, na kojem se raspravljalo o „Izvješću o implementaciji Strategije za ravnopravnost spolova VE 2014.-2017. u 2015. godini“, postizanju ravnoteže u zastupljenosti žena i muškaraca pri donošenju odluka u kontekstu trećeg kruga praćenja provedbe *Preporuke Rec (2003)3 Odbora ministara Vijeća Europe državama članicama o uravnoteženom sudjelovanju žena i muškaraca u političkom i javnom odlučivanju*, te uvođenju načela ravnopravnosti spolova u cjelokupnu politiku i mjere.

Kao nacionalna kontakt osoba za provedbu Transverzalnog programa VE na području ravnopravnosti spolova (Gender Equality National Focal Point) ravnateljica je u listopadu sudjelovala na 3. sastanku nacionalnih kontakt osoba za ravnopravnost spolova koji je u organizaciji VE održan u Bernu, te na konferenciji pod nazivom „Prema zajamčenom ravnopravnom pristupu žena pravdi“ održanoj u organizaciji Komisije za ravnopravnost spolova VE i Švicarskog Federalnog ureda za ravnopravnost spolova. Na konferenciji je predstavljeno izdanje kompilacije primjera dobrih praksi koje smanjuju postojeće prepreke i olakšavaju pristup žena pravdi, u koje je uvrštena i RH.

Strategija za ravnopravnost spolova od 2014. do 2017. VE, koju je u hrvatskom prijevodu tiskao URS, distribuirana je tijelima državne uprave, političkim strankama, knjižnicama, županijskim povjerenstvima za ravnopravnost spolova, obrazovnim ustanovama, organizacijama civilnog društva u RH i regiji.

URS je dostavio Komisiji za ravnopravnost spolova VE, za potrebe izrade nove internetske stranice, hrvatske prijevode dokumenata VE u području ravnopravnosti spolova, te su isti uvršteni u bazu publikacija i objavljeni na internetskim stranicama VE.

URS je VE dostavio odgovore na upitnik u svrhu pripreme drugog treninga o rodno osviještenoj politici koji je za izvjestitelje/ice o ravnopravnosti spolova VE održan 17. studenog 2015. godine u organizaciji VE i Švedskog tajništva za rodna istraživanja.

1.3.1.3. Partnerstvo za jednake budućnosti

RH je pristupila *Partnerstvu za jednake budućnosti* (Equal Futures Partnerships, dalje: EFP) 2013. godine u Washingtonu gdje je predstavljen Nacionalni plan sudjelovanja RH u ovoj inicijativi za razdoblje od 2013. do 2014. godine. *Partnerstvo za jednake budućnosti*, koje je osnovano na inicijativu SAD-a, pridružilo se tijekom tri godine postojanja 27 država i jedna regionalna organizacija, a uz podršku strateških partnera (UN Women i Svjetske banke) postao je značajni forum za razmjenu najboljih praksi, iskustava i ekspertize stručnjaka/inja u političkom i ekonomskom osnaživanju žena.

URS je tijekom izvještajnog razdoblja surađivao s MVEP-om vezano uz sudjelovanje RH u ovoj inicijativi u svojstvu člana međuresorske koordinacije.

Ravnateljica je sudjelovala na sastanku EFP, kao članica nacionalne delegacije, na poziv Upravnog odbora *Partnerstva za jednake budućnosti* i Vlade Japana, koji se održao u sklopu Svjetske skupštine za žene (WAW! 2015) u Tokiju, u kolovozu 2015. godine.

Na sastanku, koji je po prvi put održan izvan SAD-a, sudjelovalo je 20 od 28 zemalja članica ove inicijative, a raspravljalo se o postignutom napretku i izazovima u tri prioritetna područja: (1) promoviranju ekonomske nezavisnosti žrtava rodno uvjetovanog nasilja, (2) povećanju udjela žena menadžera na višim pozicijama u privatnim tvrtkama and (3) osnaživanju položaju žena na tržištu rada i u poduzetništvu.

U rujnu je ravnateljica sudjelovala u radu koordinacije MVEP-a za pripremu preuzimanja predsjedanja RH *Partnerstvom za jednake budućnosti* od 1. siječnja 2016. godine. MVEP-u je dostavljeno izvješće iz nadležnosti URS-a o izvršenju Akcijskog plana Republike Hrvatske za sudjelovanje u međunarodnoj inicijativi „Partnerstvo za jednake budućnosti“ za razdoblje 2013.-2014, prijedlozi za izbor glavne teme hrvatskog predsjedanja i plan aktivnosti URS-a.

1.3.2. Pregled izrade nacionalnih izvješća o ispunjavanju međunarodnih obveza u području ravnopravnosti spolova

Četvrto i peto periodično izvješće Republike Hrvatske prema članku 18. UN Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena

URS je u studenom 2014. godine od Glavnog tajnika UN-a zaprimio popis većeg broja dodatnih pitanja vezanih za ranije dostavljeno (2013. godine) *Četvrto i peto periodično izvješće Republike Hrvatske prema članku 18. UN Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena*. U svojstvu koordinatora izvještavanja URS je od nadležnih tijela državne uprave zatražio odgovore na dostavljena pitanja iz njihova djelokruga rada. Objedinjeni odgovori/izvješće upućeni su UN-ovom Odboru za uklanjanje diskriminacije žena u veljači 2015. godine. URS je potom obaviješten da će se predstavljanje *Četvrtog i petog periodičnog izvješća Republike Hrvatske* održati na 61. sjednici UN Odbora za uklanjanje diskriminacije žena u srpnju 2015. godine u Ženevi.

URS je organizirao dva međuresorna sastanka u vezi s pripremom predstavljanja *Četvrtog i petog periodičnog izvješća Republike Hrvatske prema članku 18. UN Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena* pred UN Odborom za uklanjanje diskriminacije žena u svibnju i srpnju 2015. godine.

Na 61. sjednici UN Odbora za uklanjanje diskriminacije žena 15. srpnja 2015. godine u Ženevi državno je izaslanstvo predvođeno ravnateljicom URS-a predstavilo *Četvrto i peto periodično izvješće Republike Hrvatske prema članku 18. UN Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena*.

UN Odbor za uklanjanje diskriminacije žena u svom je priopćenju za medije s razmatranja *Četvrtog i petog periodičnog izvješća Republike Hrvatske* prenio glavne naglaske govora ravnateljice. Ravnateljica je navela da je URS koordinirao izvještajni proces u koji su bila uključena relevantna ministarstva i druga tijela državne uprave te je izradio tekst predmetnog izvješća koje se odnosilo na razdoblje od 2005. do 2010. godine. U veljači 2015. godine Tajništvu UN Odbora za uklanjanje diskriminacije žena dostavljeni su odgovori na dodatna pitanja Odbora, koji su obuhvatili razdoblje od 2010. do 2015. godine.

Ravnateljica je uvodno izložila tijek izvještajnog procesa te je navela da je URS tiskao i diseminirao najvažnije međunarodne i nacionalne dokumente u području ravnopravnosti spolova uključujući *UN Konvenciju o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena* (dalje: CEDAW). Istaknula je da su najvažnije društvene okolnosti koje su obilježile Hrvatsku

proteklih 10 godina bili dugotrajni pregovori za pristupanje EU i početak ekonomske krize i recesije 2009. Ove okolnosti bitno su utjecale i na tijek provedbe i promicanja politike ravnopravnosti spolova. Nacionalno zakonodavstvo je u području ravnopravnosti spolova usklađeno s pravnom stečevinom EU. Sukladno *ZORS-u* diskriminacija na temelju spola definirana je kao stvarna neravnopravnost u svim njenim pojavnim oblicima sukladno definiciji CEDAW-a. Istaknula je da *Nacionalna politika za ravnopravnost spolova 2011.-2015.* sadrži 7 ključnih područja djelovanja i obvezuje Hrvatsku na uključivanje rodne dimenzije u sva područja politike provođenjem velikog broja mjera, većina kojih je provedena u zadanim rokovima.

Kao najvažnije indikatore neravnopravnosti spolova navela je rašireno nasilje nad ženama, njihov nepovoljniji položaj na tržištu rada i podzastupljenost u procesima donošenja odluka.

Ravnateljica je također istaknula da su posljednjih nekoliko mjeseci uvedene vrlo važne zakonodavne promjene i nastavljena provedba kampanja za suzbijanje nasilja nad ženama.

Vežano uz političku participaciju žena istaknula je da je na predsjedničkim izborima u siječnju 2015. godine gđa Kolinda Grabar-Kitarović izabrana za prvu predsjednicu RH, da je u razdoblju od 2009. do 2011. godine žena obnašala dužnost predsjednice Vlade te da u Hrvatskom saboru ima 26% zastupnica.

Zaključno je istaknula da unatoč napretku koji je postigla RH u području ravnopravnosti spolova postoji evidentan prostor za daljnji razvoj.

U nastavku rasprave članice/ovi Odbora iznosili su svoje komentare i postavljali pitanja nacionalnom izaslanstvu prema člancima CEDAW-a. Većina pitanja odnosila se na implementaciju antidiskriminacijskog zakonodavstva, suzbijanje stereotipa i nasilja nad ženama, trgovanje ljudima i eksploataciju prostitucije, sudjelovanje žena u političkom i javnom životu, rodno osjetljivom obrazovanju, diskriminaciji žena na tržištu rada, reproduktivnim pravima žena te pravima žena u nepovoljnom socijalnom položaju.

Nakon završetka 61. sjednice UN Odbor za uklanjanje diskriminacije žena donio je *Zaključne primjedbe na Četvrto i peto periodično izvješće Republike Hrvatske prema članku 18. UN Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena.*

Ravnateljica je predstavila krajem srpnja na konferenciji za medije *Zaključne primjedbe UN Odbora za uklanjanje diskriminacije na Četvrto i peto periodično izvješće Republike Hrvatske prema članku 18. UN Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena.* Na konferenciji za medije ravnateljica je istaknula da je dio preporuka CEDAW odbora

istovjetan preporukama koje dobivaju i mnoge druge zemlje potpisnice ove *Konvencije*, kao i to da je dio dobivenih preporuka već sadržan u hrvatskim nacionalnim strateškim dokumentima.

U *Zaključnim primjedbama* UN Odbor za uklanjanje diskriminacije žena je istaknuo pozitivne aspekte i postignut napredak, kao i glavna područja zabrinutosti, te preporuke kojima poziva RH i nadležne institucije na poduzimanje daljnjih mjera s ciljem unaprjeđenja položaja žena i uspostavljanja stvarne ravnopravnosti spolova.

Kao pozitivan aspekt izdvojena je reforma zakonodavstva i to posebno donošenje: *Zakona o pravima žrtava seksualnog nasilja za vrijeme oružane agresije na Republiku Hrvatsku u Domovinskom ratu* („Narodne novine“, broj 64/15) 2015. godine; *Zakona o roditeljskim potporama* („Narodne novine“, broj 152/14) 2014. godine; *Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći* („Narodne novine“, broj 143/13) 2014. godine; *Zakona o suzbijanju diskriminacije* („Narodne novine“, broj 85/08) 2008. godine i *ZORS-a* 2008. godine. Kao pozitivni aspekti izdvojena su poduzeta nastojanja za poboljšanje institucionalnog i strateškog okvira za promicanje ravnopravnosti spolova i posebno donošenje: *Strategije razvoja poduzetništva žena u Republici Hrvatskoj, za razdoblje od 2014. do 2020. godine* („Narodne novine“, broj 143/13), *Nacionalnog programa zaštite i promicanja ljudskih prava, Nacionalne strategije za uključivanje Roma 2013.–2020.* i *Nacionalne politike za ravnopravnost spolova 2011.-2015.*

Kao glavna područja zabrinutosti istaknuti su pojedini aspekti pitanja vezanih uz potrebu osnaživanja nacionalnih mehanizama za ravnopravnost spolova, ulogu rodni stereotipa i medija, nasilje nad ženama, trgovanje ljudima i prostituciju, podzastupljenost žena u političkom i javnom odlučivanju, sudjelovanju žena u mirovnom procesu, obrazovanje, zapošljavanje, reproduktivna prava, položaj žena u ruralnim područjima, položaj Romkinja, lezbijki, biseksualnih i transrodnih žena, žena pogođenih ratnim sukobima i pitanja vezana uz novi *Obiteljski zakon* („Narodne novine“, broj 75/14).

URS je preveo *Zaključne primjedbe* na hrvatski jezik, uvrstio ih na svoje internetske stranice i dostavio nadležnim tijelima državne uprave.

Izvješće o provedbi *Strategije za ravnopravnost spolova 2014.-2017. VE u RH za 2015. godinu*

U veljači 2015. godine VE je objavilo izvješće: *Provedba Strategije za ravnopravnost spolova 2014.-2017. – godišnje izvješće za 2014.*, koje uključuje pregled napretka zemalja članica u provedbi pet strateških ciljeva ove *Strategije*. U *Izvješću* se navodi da je URS preveo na hrvatski jezik, tiskao, a ravnateljica održala javno predstavljanje *Strategije*, što je istaknuto kao primjer dobre prakse u promicanju politika i standarda VE.

URS je u rujnu dostavio Komisiji za ravnopravnost spolova VE *Izvješće o provedbi Strategije za ravnopravnost spolova 2014.-2017. VE u RH za 2015. godinu* koje je uključilo prikaz provedenih aktivnosti u području suzbijanja rodni stereotipa i seksizma, suzbijanja nasilja nad ženama i jednakog pristupa pravdi, političke participacije žena i uvođenja načela ravnopravnosti spolova u druge javne politike. VE izdvojilo je RH kao primjer dobre prakse u provedbi većeg dijela navedenih aktivnosti, uključivši provedbu mjera vezanih uz promidžbu *Istanbulske konvencije*, u godišnjem izvješću za 2015. godinu o *Provedbi Strategije za ravnopravnost spolova 2014.-2017.* koje je dostupno na poveznici http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/equality/02_GenderEqualityProgramme/Gender%20Equality%20Strategy%20-%20Annual%20Report%202015.pdf

Prilog za Treće periodično izvješće o primjeni *Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima*

Ravnateljica URS-a bila je članica nacionalnog izaslanstva RH koje je u Ženevi predstavilo *Treće periodično izvješće o primjeni Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima* UN Odboru za ljudska prava, a koje je predvodila tadašnja zamjenica ministra pravosuđa.

U svrhu pripreme za predstavljanje *Izvješća*, URS je MPR-u dostavio tražene podatke prema listi pitanja UN Odbora za ljudska prava i Sažetak o aktivnostima na području ravnopravnosti spolova, za razdoblje od 2012. do 2015. godine.

Izrađena su i očitovanja na izvješće u sjeni Pučke pravobraniteljice i posebnih pravobraniteljskih institucija, te Autonomne ženske kuće Zagreb i Advocates for Human Rights.

U raspravi koja je uslijedila nakon predstavljanja ovog *Izvješća* ravnateljica je odgovarala na postavljena pitanja članova/ica UN Odbora vezana uz: postojanje javne rasprave o ljudskim pravima u RH, indikatorima o provedbi *Nacionalne politike za*

ravnopravnost spolova, uključenosti nevladinih udruga u izradu državnih strategija i drugih akata, provedbi Protokola o postupanju u slučaju seksualnog nasilja i položaju ruralnih žena.

U *Zaključnim razmatranjima* UN Odbor za ljudska prava je kao jedan od pozitivnih aspekata izdvojio donošenje *Nacionalne politike za ravnopravnost spolova (2011-2015)*.

Prilog za Drugo nacionalno izvješće RH prema Univerzalnom periodičnom pregledu stanja ljudskih prava

Univerzalni periodički pregled (dalje: UPR) je univerzalni UN mehanizam za pregled stanja ljudskih prava u svim državama članicama koji se podnosi svake četiri godine Radnoj skupini za UPR pri Vijeću za ljudska prava UN-a. Cilj UPR-a je ukazivanje na povrede ljudskih prava u svrhu poboljšanja situacije ljudskih prava u državama članicama UN-a. URS je dostavio svoj prilog za Nacionalno izvješće za *Univerzalni periodički pregled* koje je podneseno je krajem 2014., a proces je koordinirao MVEP-a.

Drugo nacionalno izvješće RH prema Univerzalnom periodičnom pregledu stanja ljudskih prava predstavilo je nacionalno izaslanstvo predvođeno tadašnjom ministricom vanjskih i europskih poslova u svibnju 2015. godine, a razmatranje i usvajanje finalnog izvješća za RH održano je tijekom 30. zasjedanja Vijeća za ljudska prava u rujnu 2015.

RH je u drugom ciklusu UPR-a primila 167 preporuka (162 je prihvatila a pet odbila), od kojih se znatan dio odnosio na nasilje nad ženama, uključujući ratifikaciju *Istanbulske konvencije*, kao i unaprjeđenje položaja žena općenito.

Za vrijeme interaktivnog dijaloga 68 predstavnika Radne skupine dalo je svoje mišljenje koje je uz preporuke za poboljšanja, uključivalo i pohvale za napore koje RH poduzima u promociji i zaštiti ženskih prava a posebno vezano uz usvajanje *ZORS-a* kao i *Nacionalne politike za ravnopravnost spolova*. Pohvaljeno je i usvajanje *Protokola o postupanju u slučajevima seksualnog nasilja*.

URS je bio uključen u cijeli proces na način da je MVEP-u dostavio Odgovore na listu mogućih pitanja iz područja ravnopravnosti spolova vezane uz predstavljanje Drugog izvješća RH prema UPR-u, Prilog vezan za uvodno obraćanje na predstavljanju Drugog izvješća RH prema UPR-u i Očitovanje vezano uz preporuke Vijeća za ljudska prava UN-a.

1.4. Promicanje znanja i svijesti o ravnopravnosti spolova: Provedba EU projekata

1.4.1. Program Zajednice za zapošljavanje i socijalnu solidarnost (PROGRESS) – „Moj glas protiv nasilja“

Projekt „Moj glas protiv nasilja“ ukupne vrijednosti 202.680,68 eura odobren je URS-u temeljem prijave na natječaj „Podrška informacijskim i komunikacijskim aktivnostima usmjerenim na uklanjanje nasilja nad ženama“ Programa Zajednice PROGRESS. EK odobrila je URS-u za provedbu ovog projekta 161.385,68 eura, a preostala sredstva od 41.295,00 osigurana su iz Državnog proračuna na poziciji URS-a.

Projekt se provodio od prosinca 2013. godine kada je URS potpisao Ugovor s EK do kraja studenog 2015. godine u suradnji s partnerskim organizacijama civilnog društva Ženska soba i CESI.

Glavni cilj projekta bio je podizanje svijesti javnosti o neprihvatljivosti svih oblika nasilja nad ženama, uključujući obiteljsko nasilje i odašiljanje poruke o nužnosti nulte tolerancije na sve oblike rodno uvjetovanog nasilja. Specifični ciljevi projekta bili su: Osvještavanje javnosti o neprihvatljivosti svih oblika nasilja nad ženama i djevojkama/djevojčicama, s posebnim naglaskom na seksualno i obiteljsko nasilje; podizanje razine znanja i svijesti o svim oblicima nasilja nad ženama i djevojkama/djevojčicama, s posebnim naglaskom na seksualno nasilje i primjenu *Protokola o postupanju u slučaju seksualnog nasilja* te podizanje znanja i svijesti mladih o svim oblicima nasilja nad ženama i djevojkama/djevojčicama.

Kao ciljane skupine projekta izdvojeni su: zastupnici/e u HS, državna tijela, institucije, srednje škole, županijska povjerenstva za ravnopravnost spolova, organizacije civilnog društva, mediji, opća populacija, ranjive skupine žena i djevojaka/djevojčica i studentska populacija.

U okviru projekta „Moj glas protiv nasilja“ u svibnju 2015. godine održana je Koordinacija županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova u Splitu na temu suzbijanja nasilja nad ženama i djevojkama/djevojčicama, na kojoj su sudjelovali predstavnici/e 14 županijskih povjerenstava i Povjerenstva za ravnopravnost spolova Grada Zagreba. Uz članove i članice županijskih povjerenstava Koordinaciji su prisustvovali i predstavnici/ce Grada Splita, Ureda državne uprave Splitsko-dalmatinske županije, organizacija civilnog društva i srednjih škola na području Grada Splita. Ravnateljica je otvorila Koordinaciju i održala uvodno izlaganje, a savjetnica je predstavila brojne aktivnosti koje je u okviru

projekta proveo URS. Na koordinaciji su također predstavljene aktivnosti partnerske organizacije CESI.

Na Koordinaciji je sudjelovala i pomoćnica ministra pravosuđa koja je predstavila postojeći zakonodavni okvir o zaštiti žena od nasilja i nasilja u obitelji i njegovo unaprjeđenje.

Predstavnica MUP-a prisutnima je kao primjer dobre prakse predstavila projekt „Živim život bez nasilja“, koji se provodi u suradnji MUP-a, Programa Ujedinjenih naroda za razvoj (dalje: UNDP) i MZOS-a. Javna kampanja „Živim život bez nasilja“ pokrenuta je u studenom 2010. godine kako bi se obilježio Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama i traje još i danas. Cilj preventivnih aktivnosti je osvještavanje javnosti o problematici nasilja i poticanje građana, posebno žrtvi, da prijave obiteljsko nasilje. Policija je uključena u svaki dio projekta, i provodi ga u suradnji s UNDP-om, organizacijama civilnog društva, umjetnicima i lokalnom zajednicom.

Na Koordinaciji je usvojeno 9. zaključaka vezanih uz temu suzbijanja, a osobito prevencije nasilja nad ženama i djevojčicama. Njima je utvrđeno da će se nastaviti sa zagovaranjem, poticanjem i provedbom aktivnosti vezanim uz podizanje svijesti javnosti o neprihvatljivosti svih oblika nasilja nad ženama i zagovaranjem unaprjeđenja međuresorne suradnje svih dionika koji sudjeluju u sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama kao i njihova daljnja edukacija i senzibilizacija. Utvrđena je također i potreba nastavka provedbe preventivnih programa i usmjeravanja djece od najranije dobi (uključujući predškolsku, školsku i studentsku populaciju) na nultu stopu tolerancije prema svim oblicima rodno uvjetovanog nasilja.

Koordinacija je pozvala državne vlasti i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na osnivanje novih skloništa i osiguranje dostatnih financijskih sredstava za nesmetan rad postojećih skloništa za žene i djecu žrtve obiteljskog nasilja. Nadležne institucije na nacionalnoj i lokalnim razinama pozvane su na dosljednu i učinkovitiju provedbu *Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji* („Narodne novine“, broj 137/09, 14/10, 60/10), *Kaznenog zakona* („Narodne novine“, broj 125/11, 144/12, 56/15, 61/15), *Protokola o postupanju u slučaju nasilja u obitelji*, *Protokola o postupanju u slučaju seksualnog nasilja* i drugih propisa i strategija kojima se regulira pitanje suzbijanja rodno uvjetovanog nasilja.

Dogovoren je nastavak suradnje županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova s URS-om u provedbi projekta „Moj glas protiv nasilja“ i drugih aktivnosti vezanih uz suzbijanje nasilja nad ženama i nasilja u obitelji uključujući diseminaciju *Protokola o postupanju u slučaju seksualnog nasilja*. Općine, gradovi i županije pozvani su da pristupe

potpisivanju *Europske povelje o ravnopravnosti spolova na lokalnoj razini*. Prema dostupnim informacijama do sada su ovu *Povelju* potpisali Bjelovarsko-bilogorska, Dubrovačko-neretvanska, Istarska, Krapinsko-zagorska, Varaždinska i Vukovarsko-srijemska županija te gradovi Delnice, Opatija, Solin, Vodice i Vukovar.

Osobita pažnja pridana je zalaganju za ratifikaciju pravnog dokumenta koji osigurava sveobuhvatnu zaštitu žena od različitih oblika nasilja – *Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulska konvencija)*, čija je RH potpisnica od siječnja 2013. godine, a na što su pozvana nadležna državna tijela.

Mediji su pozvani na primjereno i nepristrano izvještavanje o slučajevima rodno uvjetovanog nasilja sukladno propisima i *Smjernicama za medijsko izvještavanje o nasilju u obitelji*.

Kao što smo ranije naveli URS je u svibnju 2015. godine preveo publikaciju EIGE-a „Pregled provedbe Pekinške platforme za djelovanje u državama članicama EU-a: Nasilje nad ženama - podrška žrtvama: Glavni nalazi“. Ista je publikacija tiskana u listopadu 2015. godine i do završetka projekta distribuirana u nakladi od 6.161 primjeraka partnerskim organizacijama u projektu, tijelima državne uprave, županijskim povjerenstvima za ravnopravnost spolova, centrima za socijalnu skrb, organizacijama civilnog društva, knjižnicama i za potrebe održavanja promocija i okruglih stolova s ciljem suzbijanja nasilja nad ženama i djevojkama/djevojčicama.

U listopadu je savjetnica/koordinatorica projekta „Moj glas protiv nasilja“ pozvana da predstavi projekt na seminaru MPR-a organiziranom s ciljem predstavljanja dvaju programa EK: *Programme for Rights, Equality and Citizenship 2014-2020* te *Justice programme 2014-2020*. u Kući Europe. Projekt „Moj glas protiv nasilja“ odabran je kao primjer uspješnog projekta u okviru Programa Zajednice PROGRESS.

URS je u okviru projekta izradio 150 B2 plakata i 30 citylight plakata koji su prigodom Nacionalnog dana borbe protiv nasilja nad ženama u rujnu 2015. godine i Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama u studenome 2015. godine postavljeni na citylight površine, reklamne panoe i reklamne stupove na području grada Zagreba, a u svrhu daljnjeg osvještavanja javnosti o potrebi nulte tolerancije na nasilje nad ženama i djevojkama/djevojčicama.

U kolovozu 2015. godine preveden je *Protokol o postupanju u slučaju seksualnog nasilja* na engleski jezik i tiskan u nakladi od 500 primjeraka. Do zaključenja projekta distribuirana je čitava naklada i to tijelima državne uprave, županijskim povjerenstvima za

ravnopravnost spolova, organizacijama civilnog društva, knjižnicama i za potrebe održavanja Međunarodne konferencije o seksualnom nasilju.

Krajem listopada je u partnerstvu sa Ženskom sobom i suorganizaciji Odbora za ravnopravnost spolova HS održana je prva Međunarodna konferencija o seksualnom nasilju pod nazivom „Sustav javnih politika i podrške za žrtve seksualnog nasilja“, u HS. Za konferenciju je iskazan veliki interes ključnih dionika u području seksualnog nasilja.

URS je tijekom 2015. godine nastavio s distribucijom *Istanbulske konvencije* te je do zaključenja projekta diseminirao 7.776 primjeraka i to partnerskim organizacijama u provedbi projekta „*Moj glas protiv nasilja*“, zastupnicima/cama HS, tijelima državne uprave, županijskim povjerenstvima za ravnopravnost spolova, pravosudnim institucijama, knjižnicama, obrazovnim ustanovama, organizacijama civilnog društva, medijima, centrima za socijalnu skrb i za potrebe održavanja različitih konferencija, okruglih stolova i seminara.

Također je nastavljena medijska kampanja i emitiranje spota „Prašina“ na radio i TV postajama te je zaključno s 30. studenom 2015. godine zabilježeno emitiranje na 13 TV postaja, kao i 53 radio postaje. Značajno je spomenuti da je URS dobio donaciju u vrijednosti 95.200,00 HRK od Megaprodukcija d.o.o. reklamnog prostora na radio postajama Narodni radio i Antena Zagreb u periodu od travnja do studenoga 2015. godine. Kampanja je ukupno trajala 18 mjeseci.

U 2015. godini održano je 12 mjesečnih sastanaka s partnerskim organizacijama, a djelatnice URS-a vršile su monitoring njihovih aktivnosti u skladu s obvezama propisanim projektom.

U studenome je angažirana tvrtka za izradu evaluacijskog izvješća te je izrađen evaluacijski plan i provedena vanjska ex-post evaluacija projekta. Evaluacijsko izvješće izrađeno je na engleskome jeziku i priloženo je uz finalno izvješće o provedbi projekta EK.

Partnerska organizacija Ženska soba održala je u 2015. godini dva javna predavanja za studente/ice sa ukupno 115 sudionika/ca, pet javnih predavanja sa ukupno 145 sudionika/ca, šest poludnevni radionica sa ukupno 77 sudionika/ce, dvije jednodnevne edukacije o primjeni „Protokola o postupanju u slučaju seksualnog nasilja“ i follow up sastanak sa ukupno 127 sudionika/ca te Međunarodnu konferenciju o seksualnom nasilju sa ukupno 128 sudionika/ca.

Na temelju trodnevnog seminara/treninga u Donjoj Stubici za trideset profesora/ica i pedagoga/inja srednjih škola iz različitih županija u travnju 2014. godine u organizaciji partnerske organizacije CESI u periodu od 1. 12. 2014. do 30. 11. 2015. godine provedene su

još 23 poludnevne radionice. Radionice „Nasilne veze su bez veze“ održavane su na različite načine. U nekim su školama radionice provedene u formi 4 x 1 sat, u nekim školama 2 x 2 sata, dok su u nekoliko škola svi moduli provedeni odjednom. S obzirom da je prosječan očekivani broj učenika/ca u jednoj školi bio oko 40, u najvećem broju škola radilo se s više grupa (razreda). U okviru radionica obrađene su sljedeće teme: očekivanja i prava u vezi, kvalitetne i štetne veze, rodni stereotip i rodna ravnopravnost, nasilno ponašanje u partnerskim vezama mladih (uzroci i posljedice nasilja, mitovi o nasilju, vrste nasilja), vještine potrebne za uspostavljanje kvalitetnih partnerskih odnosa te načini reagiranja u situacijama nasilja i pomoći prijatelju/ici.

U 2015. godini na radionicama je sudjelovalo 440 učenika i učenica, od toga oko 30% mladića. Učenice i učenici istaknuli su zadovoljstvo sudjelovanjem u ovom projektu.

Facebook stranica oformljena 2014. godine „Nasilne veze su bezveze“ pri zaključenju projekta brojila je 9.300 članova i članica i na stranici je objavljeno više od 800 postova. Na stranici su, između ostalog, redovito objavljujane informacije o aktivnostima koje su provođene u školama. Web stranica Sezam – Seksualna edukacija za mlade je tijekom trajanja projekta imala 99.900 posjeta i na stranicu je stavljen 41 članak na temu nasilja u vezama mladih. Također je tiskano i distribuirano 6.000 letaka Kotač nasilja u vezama/Kotač ravnopravnosti. Posebna podstranica projekta „Moj glas protiv nasilja“ <https://ravnopravnost.gov.hr/projekt-moj-glas-protiv-nasilja/1644> izrađena u okviru internetske stranice URS-a redovito je ažurirana vijestima i aktivnostima vezanim uz projekt.

Vijesti o projektnim aktivnostima u izvještajnom su razdoblju popraćene s više od 50 objava na internet portalima, nekoliko objava u tiskanim medijima a zabilježeno je oko 25 intervjua i izjava za radio i tv postaje. Ravnateljica URS-a dala je čitav niz izjava za medije – televiziju, radio te internet portale i kontinuirano promovirala projekt u brojnim prilikama.

1.4.2. Twinning projekt „Potpora ravnopravnosti spolova“

U Izvješću o radu za 2014. godinu naveli smo da je URS izradio prijedlog twinning projekta „Potpora ravnopravnosti spolova“ u okviru Prijelaznog instrumenta koji je prihvatila EK i Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU (dalje: MRRFEU) te da je započeo suradnju sa Središnjom agencijom za financiranje i ugovaranje (dalje: SAFU) na izradi detaljnije projektne dokumentacije za međunarodni twinning natječaj. Također smo izvijestili o općim ciljevima projekta i planiranim aktivnostima vezanim uz jačanje institucionalnih mehanizama za uvođenje aspekta ravnopravnosti spolova u sve politike na svim razinama, povećanje učinkovitosti sudstva i osvještavanje građana o zakonodavstvu i mehanizmima zaštite od diskriminacije temeljem spola.

U okviru projekta, između ostalog, održat će se i seminari za koordinatore/ice za ravnopravnost spolova u tijelima državne uprave i lokalna povjerenstava za ravnopravnost spolova, izradit će se i tiskati četiri priručnika o uvođenju načela ravnopravnosti spolova u javnu upravu i provest će se medijska kampanja za osvještavanje javnosti.

Twinning projekt podrazumijeva partnerski odnos administracije dviju država od kojih je jedna stara članica EU koja svojim iskustvima u provedbi pravnog okvira i prakse, u određenom području, doprinosi uspješnoj provedbi zajedničkog projekta.

Projekt je vrijedan 600.000,00 €, od čega nacionalno učešće iznosi 30.000,00 €. Trajanje projekta je 18 mjeseci, a međunarodni natječaj za izbor twinning partnera objavljen je u srpnju na internetskim stranicama Razvoj i suradnja - EuropeAid na kojima se objavljuju pozivi na međunarodne natječaje u EU.

Krajem godine predstavnice URS-a su u suradnji sa SAFU sudjelovale u selekcijskom postupku odabira partnera. Procjena prijavitelja temeljena je na pisanom odgovoru na poziv za prijavu prijedloga te osobne prezentacije potencijalnih partnera. Za partnera na projektu izabran je Institut za zdravstvo i socijalnu skrb Republike Finske. Projekt će u Hrvatskoj, uz djelatnice URS-a, tijekom navedenog razdoblja koordinirati glavna tajnica Vijeća za ravnopravnost spolova, gđa. Hannele Varsa. Potpisivanje Ugovora o suradnji između SAFU i Nacionalnog instituta za zdravstvo i socijalnu skrb (THL) očekuje se krajem ožujka, a dolazak koordinatorice projekta u svibnju 2016 godine.

Administrativne obveze vezane uz provedbu projekta

Provedbom projekta u okviru Prijelaznog instrumenta URS je preuzeo obvezu sudjelovanja na Sektorskom pod-odboru za praćenje (dalje: SMSC) za sektor Pravda, sloboda i sigurnost u organizaciji MRRFEU. Savjetnica u URS-u sudjelovala je na dva održana

sastanka. U izvještajnom razdoblju izrađena su i dostavljena MRRFEU dva izvještaja o provedbi decentraliziranih projekata iz IPA – I komponente i Prijelaznog instrumenta.

Obveze prema SAFU temelje se na regulativi EK sadržanoj u Operativnom priručniku za Jedinice za provedbu projekata (dalje: JPP). URS je svoje obveze prema SAFU redovito izvršavao kroz sudjelovanje na sastancima operativne strukture I. komponente IPA i Prijelaznog instrumenta, kao i na redovitim mjesečnim sastancima s projektnim voditeljima/cama te dostavom mjesečnih izvještaja o napretku na provedbi projekta.

SAFU je dostavljen i Izvještaj o izvršenju obveza JPP-a u 2014. godini, a za 2015. godinu izrađen je i dostavljen Godišnji plan rada JPP-a, Plan edukacija i Tablica radnog opterećenja članica JPP-a. Polugodišnje izvršenje obveza JPP-a za 2015. godinu izrađeno je i dostavljeno u SAFU u rujnu. U prosincu je osoba za praćenje rizika u URS-u izradila i Registar rizika u provedbi projekta.

1.4.3. Operativni programi – korištenje Europskih strukturnih i investicijskih fondova

Operativni programi razvoja i učinkovitosti ljudskih potencijala

Predstavnica URS-a sudjelovala je u svojstvu članice s pravom glasa u Nadzornom odboru *Operativnog programa Razvoj ljudskih potencijala 2007.-2013.* (dalje: OPRLJP). Održane su dvije sjednice ovog Nadzornog odbora na kojima je dan doprinos raspravi o rezultatima provedenih projekata i preostalim investicijskim prioritetima u navedenom razdoblju.

Predstavnica URS-a sudjeluje također u svojstvu članice s pravom glasa i u radu Odbora za praćenje *Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“ 2014. - 2020.* (dalje: OPULJP). Na ukupno tri održane sjednice Odbora za praćenje sudjelovalo se u raspravi o Poslovniku Odbora pri čemu smo istaknuli potrebu uvrštavanja načela ravnopravnosti spolova u kriterije i metodologiju za odabir operacija, kao i u kriterije prihvatljivosti projekata. Sudjelovalo se i u raspravi o Nacrtu evaluacijskog plana za OPULJP, Komunikacijskoj strategiji OPULJP-a, Nacrtu komunikacijskog plana za 2016. godinu i ex-ante uvjetima.

U rujnu 2015. godine imenovane su predstavnice URS-a u Evaluacijsku upravljačku skupinu za OPULJP na traženje MRMS-a. U studenom je održan prvi sastanak Evaluacijske upravljačke skupine. Krajem godine je MRMS-a u svojstvu Upravljačkog tijela, dostavljeno

mišljenje i komentari na prvi nacrt Plana evaluacije OPULJP, sukladno članku 114. Uredbe br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća.

Operativni programi konkurentnosti i kohezije

Predstavnica URS-a sudjeluje u radu Nadzornog odbora *Operativnog programa „Regionalna konkurentnost 2007.-2013.“* (dalje: OPRK). U ovom Nadzornom odboru nema pravo glasovanja te se na sjednicama sudjeluje u raspravi u savjetodavnoj funkciji.

Predstavnica URS-a uključena je u svojstvu članice s pravom glasa u rad Odbora za praćenje *Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija za razdoblje 2014. -2020.“* (dalje: OPKK). Tijekom 2015. godine održano je pet sjednica za praćenje provedbe OPKK. Uz usvajanje „Poslovnika Odbora za praćenje Operativnoga programa „Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.“, sudjelovalo se u osam postupaka pisanog odlučivanja kroz dostavljanje mišljenja Tajništvu Odbora za praćenje. Predmeti odlučivanja bili su prijedlozi kriterija odabira u budućim postupcima dodjele bespovratnih sredstava u sklopu Prioritetne osi 3 „Poslovna konkurentnost“. U istom razdoblju URS je u nekoliko navrata dostavljao komentare i upite te aktualizirao, kroz pisane rasprave s Tajništvom Odbora, pitanje uvrštavanja aspekta ravnopravnosti poslova u natječajnu dokumentaciju kao i u kriterije prihvatljivosti pojedinačnih projekata.

1.4.4. Edukacija službenika koji rade na upravljanju Europskim strukturnim i investicijskim fondovima

U ožujku 2015. godine savjetnica je sudjelovala u MRMS-u na raspravi o provedbi obveze RH u ispunjavanju općih ex-ante uvjeta za korištenje EU fondova 2014.-2020. Ex-ante uvjeti uključuju edukaciju državnih službenika/ca koji rade na upravljanju Europskim strukturnim i investicijskim fondovima (dalje: ESI) o antidiskriminaciji, ravnopravnosti spolova te pravima osoba s invaliditetom. Uspostavljena je radna skupina s ciljem procjene stanja i potreba i izrade plana edukacije.

Cilj dvodnevnog sastanka u svibnju bio je rasprava o utvrđenom stanju i potrebama u predmetna tri područja nakon čega je URS dostavio stručne materijale i relevantne dokumente iz svoje nadležnosti za izradu zajedničkog kurikuluma edukacije. Sam kurikulum edukacije izrađivan je tijekom kolovoza, nakon čega su na sastanku radne skupine usuglašeni materijali te su sastavljene liste trenera/ica za svako područje edukacije. Radi se o zaposlenicima/cama MRRFEU-a, MRMS-a, ULJPPNM, Ureda pučke pravobraniteljice, URS-a i MSPM-a. Iz

URS-a su imenovane dvije savjetnice i pomoćnica ravnateljice koje će se izmjenjivati u svojstvu trenerica. Dogovoreno je da će se edukacije održavati kroz jednodnevne seminare u Državnoj školi za javnu upravu (dalje: DŠJU) te je raspravljano o dinamici edukacije s obzirom da je riječ o više od 1.000 osoba koje rade na različitim segmentima upravljanja ESI fondovima. URS je tijekom kolovoza dostavio u MRMS popunjeni Obrazac nastavnog plana i programa za područje za koje je nadležan. Razrađene su teme i cjeline u okviru predviđenih dva školska sata. Na sastanku radne skupine u listopadu prezentirani su prisutnima doručeni materijali iz sva tri područja.

16. i 17. prosinca održana su prva dva jednodnevna seminarra pod nazivom „Antidiskriminacija, ravnopravnost spolova i primjena *Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom* u ESI fondovima“. Sudjelovalo je oko stotinu državnih službenika/ca koji rade na poslovima upravljanja EU fondovima. Na predavanju se polaznici/e upoznaju s nacionalnim i europskim zakonodavnim okvirom, politikom ravnopravnosti spolova, integracijom rodne perspektive u različite segmente upravljanja ESI fondovima uz praktične, sektorski prilagođene, primjere.

S ciljem uspješnijeg uključivanja i praćenja horizontalnih tema u investicijskim prioritetima operativnih programa, osnovana je i Mreža koordinatora za nediskriminaciju u upravljačkom tijelu i provedbenim tijelima. Predstavnicima/e URS-a i ULJPPNM-a, kao i Ureda pučke pravobraniteljice uključeni/e su u rad Mreže koordinatora za nediskriminaciju s ciljem podrške i pomoći koordinatorima i upravljačkom tijelu.

1.5. Suradnja s tijelima državne uprave i drugim državnim tijelima

URS kontinuirano surađuje s tijelima državne uprave i drugim državnim tijelima sudjelujući u radu velikog broja radnih tijela, skupina i povjerenstava, kao i dostavljanjem traženih priloga, izvješća i očitovanja na prijedloge pojedinih zakona i drugih akata.

Osim provedbe i nadzora provedbe *Nacionalne politike* URS je i nositelj provedbe pojedinih mjera iz *Nacionalne strategije zaštite od nasilja u obitelji, za razdoblje od 2011. do 2016. godine* („Narodne novine“, broj 20/11), *Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine* („Narodne novine“, broj 63/07), *Nacionalnog programa zaštite i promicanja ljudskih prava za razdoblje od 2013. do 2016. godine* i *Strategije razvoja poduzetništva žena u Republici Hrvatskoj, za razdoblje od*

2014. do 2020. godine. Godišnja izvješća o provedbi ovih strategija dostavljaju se MSPM-u, ULJPPNM-u i MINPO-u.

Na poziciji URS-a u Državnom proračunu RH otvorena je i zasebna stavka pod nazivom Provedba drugih nacionalnih politika i strategija.

U nastavku donosimo pregled izrađenih očitovanja i članstva u radnim tijelima u 2015. godini pri tijelima državne uprave.

1.5.1. Pregled izvješća, priloga, očitovanja i mišljenja dostavljenih nadležnim državnim tijelima

U URS-u je u izvještajnom razdoblju izrađeno 41 različito izvješće, očitovanje, prilozi i mišljenja za potrebe pojedinih tijela državne uprave i drugih državnih tijela, kako slijedi:

Vladi RH dostavljeno je:

- Izvješće o provedbi *Zakona o pravu na pristup informacijama* za 2014. godinu - Službi za odnose s javnošću Vlade RH - službenici za informiranje Vlade RH;
- Mišljenje o Izvješću o radu Državnog odvjetništva Republike Hrvatske za 2014. godinu;
- Odgovor na zastupničko pitanje Mirele Holy u vezi Zaključnih primjedbi i preporuka UN Odbora i sadržaja 61. sjednice UN Odbora za uklanjanje diskriminacije žena na kojoj je raspravljano o *Četvrtom i petom periodičnom izvješću Republike Hrvatske prema članku 18. UN Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena*.

Ministarstvu socijalne politike i mladih:

- Izvješće za 2014. godinu o provedbi mjera iz *Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine*;
- Mišljenje o konačnom nacrtu Izvješća za 2014. godinu o provedbi *Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine*;
- Prijedlozi mjera i prioriteta za izradu Nacrta *Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2016. do 2020. godine*;
- Mišljenje na Prijedlog Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o osnivanju Savjeta za mlade Vlade RH;

- Mišljenje na Prijedlog Izvješća o radu Savjeta za mlade Vlade RH za 2013. i 2014. godinu;
- Mišljenje o Nacrtu Deklaracije o pravima osoba s invaliditetom za potrebe Radne skupine za socijalna pitanja EK;
- Ažurirani podaci iz nadležnosti URS-a za potrebe predavljanja Inicijalnog izvješća po *Konvenciji o pravima osoba s invaliditetom Ujedinjenih naroda*;
- Prilog za upitnik u vezi Revizije Strategije za socijalnu koheziju Vijeća Europe i Akcijskog plana Strategije koji je prosljeden Vijeću Europe - Odboru za socijalnu koheziju, ljudsko dostojanstvo i jednakost (CDDECS).

Ministarstvu poduzetništva i obrta:

- Izvješće za 2014. godinu o provedbi *Strategije razvoja poduzetništva žena u Republici Hrvatskoj, za razdoblje od 2014. do 2020. godine*;
- Mišljenje o Izvješću za 2014. godinu o provedbi *Strategije razvoja poduzetništva žena u Republici Hrvatskoj, za razdoblje od 2014. do 2020. godine* i Prijedlogu Zaključka Vlade RH o prihvaćanju Izvješća za 2014. godinu o provedbi *Strategije razvoja poduzetništva žena u Republici Hrvatskoj, za razdoblje od 2014. do 2020. godine*.

Ministarstvu poljoprivrede:

- Komentari na prijedloge kriterija odabira za Mjeru 6. *Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020.*;
- Očitovanje o usvajanju kriterija odabira za podmjere 6.1., 6.2. i 6.3. *Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020.*;
- Očitovanje o usvajanju kriterija odabira za podmjeru 6.4. *Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020.*

Ministarstvu europskih i vanjskih poslova:

- Očitovanje za izradu Programa za preuzimanje i provedbu pravne stečevine za 2016. godinu;
- Podaci o položaju žena u RH za potrebe posjeta prve potpredsjednice Vlade RH i ministrice vanjskih i europskih poslova Iranu;
- Prilog vezan za uvodno obraćanje ministrice vanjskih i europskih poslova na predavljanju Drugog izvješća RH prema UPR-u;

- Odgovori na listu mogućih pitanja iz područja ravnopravnosti spolova vezane uz predstavljanje Drugog izvješća RH prema UPR-u;
- Očitovanje vezano uz preporuke Vijeća za ljudska prava UN-a nastavno na izvješće RH prema UPR-u;
- Prijedlozi za izbor glavne teme hrvatskog predsjedanja u „Partnerstvu za jednake budućnosti“ i plan aktivnosti URS-a;
- Mišljenje o prijevodu nekoliko članaka *Direktive Vijeća 92/85/EEZ od 19. listopada 1992. o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja na radu trudnih radnica te radnica koje su nedavno rodile ili doje* Sektoru za prevođenje, Službi za prevođenje i redakciju pravne stečevine i dokumenata EU-a na hrvatski jezik.

Ministarstvu regionalnoga razvoja i fondova Europske unije:

- Podaci o sudjelovanju URS-a u Programu EU za zapošljavanje i socijalnu solidarnost PROGRESS putem projekta „Moj glas protiv nasilja“, za potrebe redovne godišnje analize korištenja sudjelovanja RH u Programima Unije;
- Podaci o osobi zaduženoj za praćenje programa na operativnoj razini vezano uz sudjelovanje URS-a u Programima EU u financijskom razdoblju 2014. - 2020., za potrebe revidiranja postojećih podataka.

Ministarstvu pravosuđa:

- Mišljenje o Nacrtu prijedloga *Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku*;
- Mišljenje o Nacrtu prijedloga *Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji*;
- Očitovanje na navode iz dijela „Shadow reporta“ Pučke pravobraniteljice i organizacija civilnog društva za UPR (Univerzalni periodični pregled).

Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava:

- Mišljenje na Nacrt *Zakona o potvrđivanju Europske socijalne povelje* (izmijenjene).

Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta:

- Mišljenje o Nacrtu prijedloga Pravilnika o elementima i kriterijima za izbor kandidata za upis u I. razred srednje škole.

Ministarstvu financija:

- Analizu proračuna iz rodne perspektive i upravljanje proračunom s obzirom na spol, URS je dostavio Ministarstvu financija.

Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina:

- Izvješće za 2014. godinu o provedbi mjera iz *Nacionalnog programa zaštite i promicanja ljudskih prava za razdoblje od 2013. do 2016. godine*;
- Mišljenje na Nacrt izvješća za 2013. i 2014. godinu o provedbi mjera iz *Nacionalnog programa zaštite i promicanja ljudskih prava za razdoblje od 2013. do 2016. godine*;
- Mišljenje na Nacrt devetog, desetog i jedanaestog periodičnog izvješća Republike Hrvatske prema članku 9. *UN Konvencije o uklanjanju svih oblika rasne diskriminacije*;
- Očitovanje na Nacionalni plan za borbu protiv diskriminacije.

Uredu za udruge:

- Izvješće o dodijeljenim financijskim potporama projektima organizacija civilnog društva u 2014. godini.

Središnjoj agenciji za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije:

- Podaci za ažuriranje Registra rizika Jedinice za provedbu projekata Ureda za ravnopravnost spolova Vlade RH.

Pravobraniteljici za ravnopravnost spolova:

- Izvješće za 2014. godinu o provedbi mjera *Nacionalne strategije zaštite od nasilja u obitelji, za razdoblje od 2011. do 2016. godine* iz djelokruga rada URS-a;
- Izvješće o provedbi mjera *Nacionalne politike za ravnopravnost spolova, za razdoblje od 2011. do 2015. godine* iz djelokruga URS-a u 2014. godini;
- Provedba *Nacionalnog akcijskog plana za provedbu rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1325 (2000) o ženama, miru i sigurnosti i srodnih rezolucija* (za razdoblje 2011. - 2014.) iz djelokruga rada URS-a u 2014. godini.

1.5.2. Sudjelovanje u radu stručnih radnih tijela pri tijelima državne uprave

Predstavnice URS-a sudjelovale su u radu sljedećih stručnih radnih tijela pri tijelima državne uprave:

1. Međuresorno povjerenstvo za koordinaciju politike financiranja projekata i programa udruga iz Državnog proračuna - Ured za udruge Vlade RH;
2. Radna skupina za provedbu mjera *Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine* - MSPM;
3. Radna skupina za izradu Nacrta *Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2016. do 2020. godine* - MSPM;
4. Odbor za praćenje provedbe *Operativnog programa za pomorstvo i ribarstvo Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2014.-2020.* - MP;
5. Evaluacijska upravljačka skupina za *Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.* - MRMS;
6. Odbor za praćenje provedbe *Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020.* – MP;
7. Međuresorna radna skupina za pripremu sudjelovanja Republike Hrvatske u procesu pregovaranja Ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda - MVEP;
8. Radna skupina za izradu Nacionalnog plana za suzbijanje diskriminacije – ULJPPNM;
9. Međuresorna radna skupina za europske poslove - MVEP;
10. Međuresorna radna skupina za koordinaciju provedbe *Strategije razvoja poduzetništva žena u Republici Hrvatskoj, za razdoblje do 2014. do 2020. godine* – MINPO;
11. Tematska radna skupina II za izradu programskih dokumenata za financijsko razdoblje Europske unije 2014.-2020. iz područja tematskog cilja „Jačanje konkurentnosti malih i srednjih poduzeća, poljoprivrednog sektora te sektora ribarstva i akvakulture“ - MINPO;
12. Tematska radna skupina V. za izradu programskih dokumenata za financijsko razdoblje EU 2014.-2020. iz područja tematskih ciljeva „Zapošljavanje i mobilnost radne snage“, „Socijalno uključivanje i borba protiv siromaštva“, „Obrazovanje i cjeloživotno učenje“ – MRMS;
13. Sektorski nadzorni odbor za IPA komponentu IV. *Operativni program Razvoj ljudskih potencijala* – MRMS;

14. Sektorski nadzorni odbor za IPA komponentu III c. *Operativni program za regionalnu konkurentnost* – Ministarstvo gospodarstva;
15. Program EU za zapošljavanje i socijalnu solidarnost (PROGRESS) – MRMS;
16. Nadzorni odbor „u sjeni“ za *Operativni program Regionalna konkurentnost* sa svrhom pripreme za korištenje strukturnih fondova – MRRFEU;
17. Nadzorni odbor „u sjeni“ za *Operativni program Razvoj ljudskih potencijala* sa svrhom pripreme za korištenje strukturnih fondova – MRMS;
18. Radna skupina za provedbu Operativnog plana *Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva* - Ured za udruge Vlade RH;
19. Povjerenstvo za ljudska prava - ULJPPNM;
20. Koordinacija za savjetovanje sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata, te mjerama *Akcijskog plana za strategiju suzbijanja korupcije* - Ured za udruge Vlade RH;
21. Savjet za mlade Vlade RH - MSPM;
22. Odbor za praćenje *Operativnog programa za konkurentnost i koheziju 2014.-2020.* – MRRFEU.

Predstavnice URS-a sudjelovale su prema potrebi u radu Koordinacije za društvene djelatnosti i ljudska prava, Koordinacije za odnose s javnošću Vlade RH, Odbora za ravnopravnost spolova i Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskog sabora.

1.5.3. Ured za unutarnju reviziju Vlade RH

Tijekom rujna, listopada i studenoga Ured za unutarnju reviziju je u URS-u obavio unutarnju *Reviziju o sustavu unutarnjih kontrola za područje osvještavanja javnosti o još uvijek prisutnim stereotipima, različitim oblicima diskriminacije u privatnom i javnom životu, zakonskim mehanizmima zaštite te jačanje svijesti građana i građanki o potrebi utjecaja na promjene*. U tu svrhu održana su tri sastanka revizorskog i predstavnic URS-a. Stručno je mišljenje revizorskog tima da zahvaljujući uspostavljenom sustavu unutarnjih kontrola, i uložnim naporima ravnateljice i djelatnica URS-a, revidirani proces funkcionira na optimalnoj razini. Uspostavljene unutarnje kontrole su adekvatne, primjenjuju se i djelotvorne su te omogućuju minimiziranje potencijalnih rizika doprinoseći na taj način ostvarenju kontrolnih ciljeva, a samim tim i poslovnog cilja procesa.

URS je u studenom izradio i dostavio Uredu za unutarnju reviziju Tablice poslovnih procesa s pripadajućim rizicima. Pri tome je definirano pet poslovnih procesa¹, aktivnosti koje je potrebno poduzeti u okviru navedenih procesa te određena razina rizika za svaku aktivnost.

U prosincu je Uredu za unutarnju reviziju dostavljen popunjen Upitnik za procjenu rizičnosti poslovanja na temelju kojeg je dogovoreno da će predmet sljedeće revizije biti novi projekt URS-a „Podrška ravnopravnosti spolova“ koji je financiran iz EU fondova u okviru Prijelaznog instrumenta.

1.5.4. Zaprimanje predstavki građana/ki

Člankom 18. stavak 2. alineja 10., *ZORS-a* URS zaprima predstavke stranaka o povredama odredbi ovog Zakona i drugih propisa i prosljeđuje ih pravobranitelju/ici za ravnopravnost spolova i drugim nadležnim tijelima.

U 2015. godini zaprimljene su ukupno 22 predstavke, od toga 20 od strane fizičkih osoba, 1 od institucije (predmet prosljeđen na nadležno postupanje od strane Ministarstva uprave) i 1 od strane udruga. Od navedenog ukupnog broja zaprimljenih predstavki 1 je bila upućena URS od strane anonimne fizičke osobe.

URS je postupao vezano uz ukupno 14 predstavki, od kojih je na 4 predstavke neposredno pisanim putem odgovoreno podnositelju/ci predstavke, a 10 je predstavki prosljeđeno na daljnje postupanje nadležnim tijelima. Po 8 predstavki zaprimljenih u URS nije se postupalo budući da su zaprimljene na znanje URS.

Od ukupnog broja prosljeđenih predstavki, 10 predstavki prosljeđeno je na daljnje postupanje pravobraniteljici za ravnopravnost spolova, a 3 su upućene na daljnje nadležno postupanje uz pravobraniteljicu za ravnopravnost spolova i sljedećim tijelima: koordinatrici za ravnopravnost spolova u MZOS-u, pravobraniteljici za djecu, koordinaticama za ravnopravnost spolova u MUP-u te MSPM-u. Podnositeljima/cama predstavki dostavljene su na znanje pisane obavijesti o postupanju Ureda.

U izvještajnom periodu URS je temeljem prosljeđenih predstavki zaprimio povratna očitovanja od pravobraniteljice za ravnopravnost spolova za 2 predstavke, MSPM-a za 2 predstavke, MUP-a za 1 predstavku, te pravobraniteljice za djecu za 1 predstavku.

¹ a) Osvještavanje javnosti o još uvijek prisutnim oblicima spolne diskriminacije u različitim područjima društvenog života i potrebi utjecaja na promjene; b) Praćenje primjene Zakona o ravnopravnosti spolova; c) Nadzor nad provedbom Nacionalne politike za ravnopravnost spolova 2011.-2015. i izrada i praćenje Nacionalne politike za 2014.-2020.; d) Praćenje i provedba međunarodnih obveza RH u području ravnopravnosti spolova te e) Podizanje razine znanja i stručnosti za uvođenje načela ravnopravnosti spolova u državnu upravu, osnaživanje svih institucionalnih mehanizama za ravnopravnost spolova i jačanje kompetencija sudstva za područje ravnopravnosti spolova.

U URS su zaprimljene predstavke iz sljedećih područja: diskriminacije na radu i pri zapošljavanju (6), rodne diskriminacije u medijima i sredstvima javnog priopćavanja (4), diskriminirajućeg postupanja nadležnih institucija (7), rodno diskriminirajućih zakonskih odredbi (1), nepravilnosti u uporabi rodno osjetljivog jezika (1), rodnu diskriminaciju u području obrazovanja (1), regulaciju državljanstva po osnovi bračnog statusa (1), te prituživanja na kvalitetu prehrane u studentskim menzama (1).

1.6. Izdavačka djelatnost i informiranje

URS je u 2015. godini nastavio s tiskanjem novih publikacija u okviru uredske Biblioteke „ONA“ kao i distribucijom ranijih izdanja koja su dostupna i u elektronskoj verziji na internetskoj stranici URS-a.

Tiskane su dvije nove publikacije i dva letka.

Kao što smo to ranije naveli u okviru provedbe projekta „Moj glas protiv nasilja“ tiskane su dvije nove publikacije:

- *Pregled provedbe Pekinške platforme za djelovanje u državama članicama EU-a: Nasilje nad ženama - podrška žrtvama: Glavni nalazi* u nakladi od 8.000 primjeraka i
- *Protokol o postupanju u slučaju seksualnog nasilja* na engleskom jeziku u nakladi od 500 primjeraka.

Uz letak pod nazivom „Uravnotežimo se“ koji je tiskan u listopadu 2015. godine, uoči parlamentarnih izbora, u nakladi od 10.000 primjeraka, tiskan je i hrvatski prijevod *Preporuke Odbora ministara/ica Vijeća Europe o rodno osviještenoj politici u sportu* u nakladi od 500 primjeraka.

Tijekom godine ukupno je distribuirano 27.458 primjeraka ranijih godina tiskanih izdanja niže navedenih publikacija i promidžbenih letaka (12.708 publikacija i 14.750 letaka).

- *Zakon o ravnopravnosti spolova* (na hrvatskom i engleskom jeziku)
- *Nacionalna politika za ravnopravnost spolova, za razdoblje od 2011.-2015.* na hrvatskom i engleskom jeziku
- *Konvencija Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji*

- *Strategija za ravnopravnost između žena i muškaraca 2010. - 2015. Europske komisije*
Strategija za ravnopravnost spolova od 2014. do 2017. Vijeća Europe
- *Preporuka CM/Rec(2007)13 Odbora ministara/ministrica Vijeća Europe državama članicama o rodno osviještenoj politici u obrazovanju*
- *Priručnik Vijeća Europe "Uvođenje rodno osjetljiva proračuna - provedba u praksi" - Zbornik radova „Žene u izgradnji mira: Pristupanje žena pravosuđu u postkonfliktnim zemljama“*
- *Rodna ravnopravnost i diskriminacija u Hrvatskoj - Istraživanje "Percepcija, iskustva i stavovi o rodnoj diskriminaciji u Republici Hrvatskoj"*
- *UN Konvencija o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW)*
- *Protokol o postupanju u slučaju seksualnog nasilja*
- *Publikacija Vijeća Europe „Žene i novinari/novinarke imaju prednost“*
- *Letak „Pekinška deklaracija PEKING +20*
- *Letak „Moj glas protiv nasilja“ i letak „Smjernice za medijsko izvještavanje o nasilju u obitelji“*

Navedene publikacije i letci distribuirani su građanstvu, tijelima državne uprave, županijskim povjerenstvima za ravnopravnost spolova, pravosudnim institucijama, političkim strankama, organizacijama civilnog društva, medijima, centrima za socijalnu skrb, obrazovnim ustanovama, medijima, studentima novinarstva, županijskim povjerenstvima za ravnopravnost spolova i drugim zainteresiranim dionicima.

URS je donirao publikacije za potrebe poplavljenih područja i to za knjižnice Osnovne škole "Antun i Stjepan Radić" u Gunji i Osnovne škole "Ivan Filipović" u Račinovcima.

Sve publikacije u izdanju URS-a dostupne su i u velikom broju knjižnica. Primjerci svih tiskanih izdanja, kao i podaci o dokumentima i istraživanjima, koji su u elektroničkom obliku objavljeni na internetskoj stranici URS-a dostavljeni su za potrebe objavljivanja redovitog izdanja Kataloga službenih publikacija i baza podataka u RH Digitalnom informacijsko-dokumentacijskom uredu.

U prosincu 2015. godine promijenjen je vizualni identitet internetske stranice URS-a koja je prebačena u sustav gov.hr domene te je ustanovljena nova internetska stranica www.ravnopravnost.gov.hr. Internetska stranica URS-a svakodnevno se ažurira nizom relevantnih informacija u području promicanja znanja i svijesti o ravnopravnosti spolova,

kako na nacionalnoj tako i na međunarodnoj razini. Osim što sadrži pregled svih aktivnosti i projekata URS-a, uključujući informacije o međunarodnoj suradnji, suradnji s drugim institucionalnim mehanizmima za provedbu politike ravnopravnosti spolova, kao i suradnji sa nevladinim udrugama, ona uključuje i najrelevantnije nacionalne i međunarodne dokumente VE, EU te UN-a. Zasebna podstranica posvećena je ravnopravnosti spolova u EU s ciljem informiranja građanstva o strategijama, inicijativama i drugim aktivnostima koje provodi EU. Za preuzimanje su također dostupne i sve publikacije koje je u okviru nakladničke djelatnosti izdao URS.

2. ADMINISTRATIVNO I FINACIJSKO POSLOVANJE UREDA ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA

U izvještajnom razdoblju u URS-u došlo je do povećanja stalno zaposlenih osoba s ukupno 6 na 7 od 9 sistematiziranih radnih mjesta. Od 1. studenoga 2015. godine zaposlena je jedna osoba na radno mjesto stručne suradnice. U URS-u je bilo stalno zaposleno ukupno 7 djelatnica, i to: ravnateljica, pomoćnica ravnateljice, 3 savjetnice, stručna suradnica i tajnica. Na provedbi EU projekta „Moj glas protiv nasilja“, a temeljem provedenog javnog natječaja u prosincu 2013. godine, bila je zaposlena na određeno vrijeme voditeljica projekta, do 30. listopada 2015. godine.

Ravnateljica je, uz prethodno dobivenu suglasnost Ministarstva uprave, imenovala savjetnicu u URS-u članicom Državne ispitne komisije koja ispituje posebni dio državnog stručnog ispita – upravno područje promicanje i zaštita ravnopravnosti spolova utvrđeno u Glavi LIII Programa državnog ispita. U ovoj funkciji savjetnica nije bila angažirana jer nije bilo kandidata/kinja za ovo upravno područje posebnog dijela državnog stručnog ispita.

Djelatnice URS-a pohađale su različite programe dodatnog obrazovanja i usavršavanja na sljedeće teme: „Provedba Twinning i Twinning light ugovora“ u organizaciji SAFU; „Sudjelovanje institucija RH u Twinning out instrumentu“ u organizaciji MVEP te edukacijski ciklus o prednostima provedbe procjene učinaka propisa prilikom izrade zakonskih rješenja u okviru projekta Ureda za zakonodavstvo.

Savjetnica u URS je pohađala i završila Poslijediplomski specijalistički studij socijalne politike pri Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, Studijskom centru socijalnog rada.

Administrativna tajnica pohađala je tečaj „Uredsko poslovanje i upravljanje dokumentacijom“ od 3. do 5. studenoga 2015. godine prema sadržaju Modula I Programa stručnog usavršavanja u Hrvatskom državnom arhivu te je 1. prosinca 2015. godine položila stručni ispit za zaštitu i obradu arhivskog i registraturnog gradiva u Državnom arhivu u Zagrebu.

Službenica za informiranje URS-a sudjelovala je u rujnu 2015. godine na konferenciji „Što činimo po pitanju transparentnosti?“ održanoj povodom Međunarodnog dana prava na pristup informacijama u Zagrebu u organizaciji Povjerenice za informiranje RH i na dvije edukacije službenika/ca za informiranje u organizaciji Službe za odnose s javnošću Ureda predsjednika Vlade RH. Također se redovito sudjelovalo u radu mjesečnih sastanaka PR i online koordinacije Ureda predsjednika Vlade RH.

Slijedom pozivanja na *Zakon o pravu na pristup informacijama* („Narodne novine“, broj 25/13, 85/15) zaprimljena su 4 zahtjeva na koja je u roku odgovoreno.

Na internetskoj stranici URS-a objavljen je pregled sklopljenih ugovora o javnoj nabavi i njihovog izvršenja, sukladno zakonskim obvezama.

Ministarstvu uprave dostavljeno je Izvješće o podnesenim pritužbama za neetično postupanje državnih službenika/ca za 2014. godinu iz nadležnosti URS-a iz kojeg je razvidno da u URS-u nije bilo podnesenih pritužbi.

Izrađen je Plan klasifikacijskih oznaka i brojeanih oznaka stvaratelja i primatelja pismena URS-a za 2015. godinu te krajem izvještajnog razdoblja i za 2016. godinu. Oba su dostavljena Uredu za opće poslove Hrvatskog sabora i Vlade RH (dalje: UZOP).

URS je tijekom izvještajnog razdoblja ispunjavao i svoje obveze prema Ministarstvu financija posredstvom UZOP-a.

U lipnju su UZOP-u dostavljene financijske projekcije za razdoblje od 2016. do 2018. godine, a u kolovozu plan za privremeno financiranje za prva tri mjeseca 2016. godine. Potpisana je Izjava o fiskalnoj odgovornosti i popunjen Upitnik o fiskalnoj odgovornosti za obveznike utvrđene u registru proračunskih i izvanproračunskih korisnika za proračunsku godinu 2014.

Obveze vezane za Strateški plan razdjela 020 - Vlade RH odnosile su se na izradu Godišnjeg izvještaja o ostvarenju posebnih ciljeva Strateškog plana za 2014. te Godišnjeg

izvještaja o provedbi načina ostvarenja Strateškog plana. URS je u veljači dostavio navedena izvješća čiji se sadržaj odnosio na posebni cilj 1.7. u okviru Strateškog plana razdjela 020 - Vlade RH „Uklanjanje spolne diskriminacije i stvaranje uvjeta za stvarnu ravnopravnost muškaraca i žena u društvu“. URS je u Strategiji Vladinih programa za razdoblje 2014.-2016. definirao dva ključna načina za ostvarenja ovog posebnog cilja: a) Osvještavanje javnosti o još uvijek prisutnim stereotipima, oblicima diskriminacije i zakonskim mehanizmima zaštite i b) Podizanje znanja i stručnosti mehanizama za ravnopravnost spolova u primjeni antidiskriminacijskog zakonodavstva. Nakon analize iskorištenosti proračunskih sredstava na pozicijama svojih ključnih aktivnosti, procijenjeno je da se ostvarenje cilja odvija po planu, a da se na osnovu mjerljivih pokazatelja rezultata može zaključiti da se strateški plan URS za 2014. godinu realizirao očekivanom dinamikom.

UZOP-u je polovicom 2015. godine dostavljen i Polugodišnji izvještaj o načinima ostvarenja Strateškog plana razdjela 020 - Vlade RH za razdoblje 2015.-2017. U prvom kvartalu 2015. godine izrađen je Strateški plan razdjela 020 - Vlade RH za razdoblje 2016.-2018. UZOP-u je dostavljen dio ovog plana iz nadležnosti URS-a vezano za provedbu cilja 1.7. „Uklanjanje spolne diskriminacije i stvaranje uvjeta za stvarnu ravnopravnost muškaraca i žena u društvu“.

Prema podacima Državne riznice Ministarstva financija proračun URS-a za administraciju i upravljanje, provedbu *ZORS-a* i *Nacionalne politike*, provedbu drugih nacionalnih politika i strategija te informatizaciju za 2015. godinu iznosio je 1.427.010,00 kuna, od čega je utrošeno 1.256.779,19 kuna, odnosno 88,07% sredstava. Iznos planiranih sredstava za rad URS-a iz Državnog proračuna RH u odnosu na 2014. godinu, u 2015. godini smanjio se za 20,81% odnosno 375.124,00 kn.

Tablica 1. Rashodi URS-a u 2015. godini

Aktivnost	Opis	Planirano	Ostvareno	Ostvareno u %
A532 004	ADMINISTRACIJA I UPRAVLJANJE	1.181.360,00	1.062.046,64	89,90
A532 009	PROVEDBA ZAKONA O RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA I NACIONALNE POLITIKE	215.650,00	169.512,65	78,60
A 532 013	PROVEDBA DRUGIH NACIONALNIH POLITIKA I STRATEGIJA	16.000,00	15.000,00	93,75
K 532 005	INFORMATIZACIJA UREDA ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA	14.000,00	10.219,90	73,00
SVEUKUPNO		1.427.010,00	1.256.779,19	88,07

Napominjemo da su u 2015. godini na poziciji A 532 012 planirana sredstva RH u proračunu za provedbu programa Zajednice PROGRESS „Moj glas protiv nasilja“, sufinanciranog od strane EK, iznosila 930.903,00 kuna, od čega je izvršeno 521.156,48 kuna ili 55,98%. Razlog tome je činjenica da je utvrđeno da je partnerima na projektu, nakon konačnog obračuna njihovih troškova u projektu iz sredstava EK, potrebno isplatiti manje od predviđenog iznosa.

Na poziciji A 532 017 „Jačanje kapaciteta za uspostavljanje ravnopravnosti spolova“ bio je planiran ukupni iznos od 2.464.000,00 kuna, od čega 123.200,00 kuna nacionalnog učešća te 2.340.800,00 kuna iz EU fondova. Sredstva su bila planirana za provedbu projekta URS-a u okviru Prijelaznog instrumenta EU pomoći. Novac nije utrošen u 2015. godini jer je početak provedbe projekta “Podrška ravnopravnosti spolova”, uz Ugovor br. TF/HR/P1-M3-O3-0101, prolongiran za svibanj 2016. godine.

ZAKLJUČAK

Izvješće o radu URS-a u 2015. godini sadrži sažeti pregled provedenih aktivnosti temeljem propisanog djelokruga rada sukladno članku 18. *ZORS-a*, uz informaciju o administrativnom i financijskom poslovanju.

U izvještajnom razdoblju prioriteta rada odnosili su se na provedbu *ZORS-a* i *Nacionalne politike*, uključujući provedbu kampanje za suzbijanje nasilja nad ženama u okviru projekta „Moj glas protiv nasilja“ financiranog u okviru Programa Zajednice - PROGRESS od strane EK. Provedbom nacionalne kampanje u okviru projekta odaslana je jasna poruka javnosti o neprihvatljivosti svih oblika nasilja nad ženama i djevojčicama kao i o nužnosti nulte tolerancije na sve oblike rodno uvjetovanog nasilja.

Osim ovog EU projekta URS je izradio prijedlog twinning projekta „Potpora ravnopravnosti spolova“ u okviru Prijelaznog instrumenta, koji je prihvatila EK i MRRFEU, te je započeo suradnju sa SAFU na izradi detaljnije projektne dokumentacije za međunarodni twinning natječaj.

Krajem godine osnovana je Radna skupina za izradu nove *Nacionalne politike za ravnopravnost spolova, za razdoblje 2016.-2020.* čime su stvoreni preduvjeti za osiguravanje kontinuiteta u provedbi strateškog okvira za ravnopravnost spolova.

Sukladno svom djelokrugu rada, URS je od nositelja i sunositelja mjera iz *Nacionalne politike* prikupio izvješća o provedbi mjera iz njihove nadležnosti, analizirao dostavljene podatke i radio na periodičnom objedinjenom izvješću o provedbi *Nacionalne politike* za razdoblje 2014.-2015. godine.

URS je proveo sve mjere iz svoje nadležnosti iz *Nacionalne politike* u 2015. godini. Veliki broj aktivnosti ostvaren je u području osvještavanja javnosti i podizanja razine znanja i svijesti o rodnoj ravnopravnosti, od kojih je potrebno istaknuti sudjelovanje na brojnim konferencijama, seminarima, tribinama i okruglim stolovima, nacionalnim i lokalnim TV i radijskim postajama i datim izjavama za elektroničke i tiskane medije.

URS je sudjelovao u provedbi tri kampanje, a ravnateljica je održala 21 uvodno izlaganje na međunarodnim i domaćim konferencijama, seminarima i okruglim stolovima.

Iz *Izvješća* je razvidno da je u provedbi aktivnosti ostvarena brojna suradnja sa tijelima državne uprave, lokalnim povjerenstvima za ravnopravnost spolova, nevladinim udrugama, akademskom zajednicom, kao i mnogim drugim dionicima.

Prioriteti URS-a u izvještajnom razdoblju uključili su i izradu i predstavljanje nacionalnih izvješća prema međunarodnim obvezama kao i izvršavanje brojnih obveza vezanih uz sudjelovanje u radu tijela EU i VE.

Suradnju s međunarodnim organizacijama i ispunjavanje međunarodnih obveza u području ravnopravnosti spolova URS je ostvario kroz aktivno uključivanje u raspravu o novoj strategiji EK za ravnopravnost spolova, dostavljanjem izvješća i sudjelovanjem u radu stalnih radnih skupina EK. URS je također redovito sudjelovao u radu Komisije za ravnopravnost spolova VE, tiskao i diseminirao *Strategiju za ravnopravnost spolova VE 2014.-2017.* te je dostavio Izvješće RH o njejoj provedbi u 2015. godini.

Aktivnosti vezane za unapređenje položaja žena u sportu nadopunjene su prijevodom i tiskanjem *Preporuke Odbora ministara/ica državama članicama Vijeća Europe o rodno osviještenoj politici u sportu* koja je distribuirana relevantnim dionicima.

U srpnju je ravnateljica predvodila nacionalno izaslanstvo na predstavljanju *Četvrtog i petog periodičnog izvješća Republike Hrvatske prema članku 18. UN Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena* na 61. sjednici UN Odbora za uklanjanje diskriminacije žena u Ženevi.

URS je, u skladu sa svojim nadležnostima, izradio i prilog za *Treće periodično izvješće o primjeni Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima* te prilog za *Drugo nacionalno izvješće RH prema Univerzalnom periodičnom pregledu stanja ljudskih prava.*

Osim međunarodnih izvješća, izrađena su i 41 različita izvješća, očitovanja, priloga i mišljenja za potrebe pojedinih tijela državne uprave i drugih državnih tijela.

Predstavnice URS-a sudjelovale su u radu 22 stručna tijela/radne skupine pri tijelima državne uprave uključujući sudjelovanje u nadzornim odborima i odborima za praćenje operativnih programa ESI-a. URS je krajem godine, zajedno s pet drugih tijela, započeo s održavanjem seminara za državne službenike/ce koji sudjeluju u upravljanju ESI fondovima, čime RH ispunjava obveze temeljem općih ex-ante uvjeta za korištenje EU fondova za razdoblje 2014.-2020.

U okviru svoje izdavačke djelatnosti i informiranja javnosti sa svrhom podizanja razine znanja i svijesti o ravnopravnosti spolova, tiskane su dvije nove publikacije i dva letka te je distribuirano 27.458 primjeraka ranije tiskanih izdanja.

U 2015. godini došlo je do povećanja broja zaposlenih za jednu osobu, uredno se financijski poslovalo, a proračun URS-a dodatno je smanjen u odnosu na 2014. godinu za 20,8%.

Kratice

CEDAW - UN Konvencija o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena
CESI – Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje
DIP – Državno izborno povjerenstvo
DŠJU – Državna škola za javnu upravu
EFP - Equal Futures Partnerships
EIGE – Europski institut za ravnopravnost spolova
EK – Europska komisija
EP – Europski parlament
ESI - Europski strukturni i investicijski fondovi
EU – Europska unija
HLG - Skupina visoke razine za rodno osviještenu politiku Europske komisije - High Level Group on Gender Mainstreaming
HS – Hrvatski sabor
IPA - Instrument pretpristupne pomoći
JPP - Jedinice za provedbu projekata
MINPO – Ministarstvo poduzetništva i obrta
MP – Ministarstvo poljoprivrede
MPR – Ministarstvo pravosuđa
MRMS – Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava
MRRFEU– Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
MSPM – Ministarstvo socijalne politike i mladih
MUP – Ministarstvo unutarnjih poslova
MVEP – Ministarstvo vanjskih i europskih poslova
MZOS – Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
OPKK - Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.
OPRK - Operativni program Regionalna konkurentnost 2007.-2013.
OPRLJP - Operativni program Razvoj ljudskih potencijala 2007.-2013.
OPULJP - Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.
PROGRESS - Program Zajednice za zapošljavanje i socijalnu solidarnost
RH – Republika Hrvatska
SAFU – Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije

SMSC - Sektorski pod-odbor za praćenje za sektor Pravda, sloboda i sigurnost u organizaciji

MRRFEU

SOIH - Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske

ULJPPNM – Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske

UN – Ujedinjeni narodi

UN Women – Organizacija Ujedinjenih naroda za ravnopravnost spolova i osnaživanje žena

UNDP - Program Ujedinjenih naroda za razvoj

UPR - Univerzalni periodični pregled stanja ljudskih prava

URS – Ured za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske

UZOP – Ured za opće poslove Hrvatskoga sabora i Vlade Republike Hrvatske

VE – Vijeće Europe

ZORS – Zakon o ravnopravnosti spolova